Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 28 МАЙ, 1988 ШУ.★ № 63 (7566). ★ Мах 3 кеп.

СССР Лакхехьарча Совета сессе болх чакхбаьлар

26 мае, Йоккхача Кремлевски Двореце цхьайттазлагIа хержача СССР Лакхехьарча Совета нийслагIча сессе болх чакхбаьлар.

Хьалхарча ах дийнахьа, палатай къаьст-къаьсттача заседанешка КПСС XXVII съезда решенешка хьежжа жилищни а культурно-бытови а гIишлош хьалъяра программа кхоачашъелга Iалашдара советски а боахамий а органаша беча балхах долча деша хьакъехьарча пренешка къамаьлаш дир.

Массазарча комиссей содоклада тIа а депутатий выступленешка а белалдоахар, чуIе фусамаш а социально-культурни объекташ а хьалъеча дикагIча оагIорахьа белггала хувцамаш хинналга. Цунца цхьана, хIанз а тIехьа массайолча союзни республикашка 2000 шерага кхоачаш, хIара дезал къаьсттача квартираца е индивидуальни цIенаца Iалашбара хьадда програмаш чIоагIъяьяц.

Мехка жилищни фонд, йоахар депутаташа, из доккха къаман рузкъа. ЛоархIаме декхар да — из доагIача хьале леладелга.

15 сахьат даьлча хьайиллар Союза Советеи Къамий Советеи кхозлагIа цхьана яь заседани.

Депутаташеи хьаьшашеи тIоараш а тохаш тIанйцар, новкъостий М. С. Горбачев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. П. Никонов, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, В. В. Щербицкий, А. Н. Яковлев, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Ю. Д. Маслюков, Г. П. Разумовский, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Талызин, Д. Т. Язов, О. Д. Бакланов, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин, А. И. Лукъянов, В. А. Медведев, И. В. Капитонов.

СССР Лакхехьарча Совето КПСС XXVII съезда решенешка хьежжа жилищни а культурно-бытови а гIишлош хьалъяра программа кхоачашъелга Iалашдара советски а боахама а органаша беча балха хьакъехьа соцам тIанйцар.

Депутаташа, палатай массазарча комиссеша юххера даь хувцамаши тIатохараши, сесси йолча хана депутаташа тийна предложенеши теркал а еш — СССР кооперацех дола СССР Закон тIанйцар.

Иштта из Закон юкъедоаладара порядках бола СССР Лакхехьарча Совета соцам тIанйцар.

ТIаккха СССР Лакхехьарча суда балхах йола отчет йир цун председатела депутата В. И. Теребилова. Цо Лакхехьарча суда балха тайп-тайпарча оагIонех — судо хьалхарча инстанце гIулакхаш къестадарах, законность чIоагIъяра, жалобаш къоастаяра дечох, долаш долча законодательствах нийса а цхьан хьисапе а юкъекхувлалгах дIакхетабара хьакъехьа беча балхах, кердача экономически реформа правови база хьаеча лоацача дакъах бола хоам бир. Лакхехьарча судо хьинаре дакъа лоацаргда судий балха дIахо перестройка еча, правосуде лоархIам а дикал а лакхъяра предложенеш кийчъеча.

Лакхехьарча Совета йицачул тIехьагIа, СССР Лакхехьарча суда балхах йолча отчета хьакъехьа соцам тIанйцар.

Могаш воацаш хиларах пенсе водаш хиларца дувзаденна, депутата А. М. Рекункова СССР генеральни прокурора декхарех мукъавалийтарах даь дехар кхоачашдир Лакхехьарча Совето. СССР генеральни прокуроралла А. Я. Сухарев хьожаварах бола соцам тIанйцаб.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара Т. Н. Ментешашвиле докладагIа депутаташа СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш а чIоагIдир, доагIаш дола законаши соцамаши тIа а ийцар.

(ТАСС).

XIX КПСС ЕРРИГСОЮЗНИ КОНФЕРЕНЦЕНА НАКЪАДОЛХАШ

Доакъар—шортта хургда

ДIадахача шера «Назрановский» совхоза хьайбаш леладераша дика чакхдаькхар хьайбаш Iангара дахар. Цу гIулакха кIезига новкъостал динзар кхаш леладераша, механизатораша, комбайнераша, водителаша Iай чусеца доахан кхаба дуккха доакъар кийчдаь хиларо. Совхозе дIаювча доакъара культурашта юкъе дикка дакъа дIалоац рапсо.

Из буц укх шера а дIайийр совхозе 150 гектара тIа. Хьинаре къахьийгар кхаш леладераша. Цар хьийга къа эрий довнзар. Дика хьийкъад укх шера рапса кхаш.

ХIанз доакъар чуэцара болх сихбеннаб совхозе. 95 гектара тIара буц хьаькха а чуийца а баьннаб совхоза механизатораш.

Доакъар чуэцача дикагIча оагIорахьара белгалбаьннаб къахьегаме хьалхалаттараш Котиев Вахеи Цечоев Iийсаи. Рапс хьокхача комбайна тIа болх беш волча В. Котиева, план шовзткъа тонн йолаш. 90—100 тонн буц хьокх. ХIаьта из буц дIакхухьаш волча И. Цечоева план 150—160 процент кхоачашъю.

СУРТАШ ТIА: 1) I. Цечоев; 2) В. Котиев; 3) Рапс чуэцаш я агрегат.

И. ПЛИЕВА сурташ.

Гектара тIара—200 центнер

Укх тIеххьарча шерашка дика дайзад тха хьайбаш леладерашта рапс яхача баьцах доала беркат. БIаьстан юххье фермашкара доакъар кхоачалуча хана, хьакха йолаю из. ШозлагI-дале, шурийна дика а я.

Из дагадоаллаш дукхагIа дIайийра оаха рапс дIаяхача гурахьа 720 гектара тIа.

Дукха ха я кхай тIара йоаггIаше а, фермашка оаха из дIакхахьа йолаяь. Сутара юъ из доахана. Шура тIакхийттай. 570 гектара тIара яр хьокха а хьокхаш, дIаюаергья оаха деттача доахана. 150 гектара тIара яр ги даккха ютаргья.

Хьувкъам дика хиннаб. Планах 100 центнер йолаш, 190 — 200 центнер баьццара доакъар чуэц оаха хIара гектара тIара. Цу гIулакхо тхона таро лургья ча юкъе а дохийташ, 2000 тонн хиллал силоса из чуйолла.

М. ЧУМАКОВ,
Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза керттера агроном.

◆

ВДНХ совгIат

М. Горьке цIерагIча совхоза доярка Евлоева Лебихан дика йовзаш я Малгобекски районе. Цхьаккха шу дIадодац цо лакха толамаш ца доахаш.

Соахка ше тIаийца хинна декхараш тIеххкхоачашдир хьинар долча доярка.

Укх шера хIара беттача Iаттагара 5000 килограмм шура яккха дош деннад цо, план 2300 килограмм йолаш.

Дукха медалаш, совгIаташ тийнад Лебихана. ДIадахача шера даьха толамаш бахьан долаш цунна делар цхьаькха цхьа деза совгIат — СССР ВДНХ дото медаль.

М. АХИЛЬГОВ.

БОЧАГIЙОЛА УЙЛА

Дика дIадоладаьд карара шу Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза хьайбаш леладераша. Къаьстта белгалбаьннаб жаIуй. Массарел тIех хьокхамаш долаш къахьег Муцагов Гелане кулгалдеча бригадо. Цо хIара бIаь жийна тIехьара 176 Iаьхарг хьакъоастабаьб.

— Нагахьа санна Геланенеи цун новкъасташтеи карагIдаьннар тамаш е езаш хIама деце, — йоах совхоза керттерча зоотехника Б. Чергизова, — бокъонца гIаддигар тхо Исаев Резван, Мутиев Дауд керте латтача бригадаша. Цар хIаране бIаь жийна тIехьара 145 Iаьхарг хьакъостабир. Дукха тIехьайисаяц царна Мурадов Бадрудина кулгалду бригада а. Цун хьокхам — 125 Iаьхарг.

Юкъера лаьрхIача хIара бIаь жийна тIехьа 131 Iаьхарг хьалкхебаьб совхозе. Из районе меттел, республике а дикагIчарех цхьа хьокхам ба. ХIанз беррига шоай низ жаIуша тIабохийт Iоахарий ларах лорадара, уж къе ца дойтара... Ала деза, уж цу декхарах дика лоархIабелга а.

— Ткъаь пхелагIча мае жа ларга долалу тхо, — йоах керттерча зоотехника, — из дара мел эша кийчо яь яьннай. Кийчъяьй жа лорга пункташ. Тоаяьй, цIенъяьй тха латта деза моттигаш. Уйла ца еш дитадац жа лоргарий хьашташ а.

Жа леладараша • санна хьинаре къахьегаш ба цу боахама доахан леладараш а. Укх тIеххьарча массехк шера ца хинна толамаш доахаш хьабоагIа уж.

XIX Ерригсоюзни партийни конференцена сийленца накъабахара тIехьа йоаржаьча социалистически яхье хьалха латт № 2 йолча шурий - товарни ферма коллектив. ХIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 8—9 килограмм шура йоаккх укхазарча дояркаша. Хьалхарча кхаь моттиге ба хIара Iаттагара 900 килограмм совгIа шура яьккха Батаева Заху, Магомадова Элисат, царна дуккха тIехьа ца юса Усманова Люба.

— ХIанз геттара дикагIа хиннад тха гIулакхаш, — йоах цу МТФ бригадира Исаева Шурас, — фермана хьатIакхахьа йолаяьй рапс. Цунга хьежжа тIакхеташ латт доахангара йоаккха шура а.

Совхозе рапсо дIалоацар бIаь гектар хула кха да. Укх тIеххьарча массехк шера цIаккха ца хиннача бесса дика хьувкъам лу цу доакъара культуро. НийсагIа аьлча, планагIа йоагIар 100 центнер йолаш, хIара гектара тIара 170—180 центнер чуэц из. Укхаза болх беш ба механизатораш Коригов Борис, Чернышев Сергей, Еремеев Василий. Рапс хьокха агрегаташ а цар лелаю, баьццара доакъар фермана тракторацa хьатIаувзараш а уж ба. Из де таро лу цар къахьегам подрядагIа вIаштIехьбаьккха хиларо.

— Тхоай балха чIоагIа раьза да тхо, — йоах механизатораша. — Тоъал доккха дакъа юкъедахьа таро я тха хьайбай продукци алсамйоаккхача. Алапеш а лакхденнад, хьадечунца бола безам а чIоагIбеннаб.

Механизатораша къайлахьац шоай эггара бочагIйола уйла арендни подрядагIа болх барца ювзаенна хилар. Цудухьа цун кIийленаш Iомаеш, доакъара культурай кхаш леладеча гучаяханза йола таронаш лохаш ба уж. Дукха ха йисаяц уж шоаш лерхIачунга кхача.

М. ЭРЗИЕВ.

Тха низ кхоачаргба

Беррига мехка къахьегамхоша санна, доккхий социалистически декхараш тIаийцад Назрановски трикотажни фабрика болхлоша Ерригсоюзни партийни конференцена сийленца накъа бахара. Из хьаеллача деношка шийтталагIча пятилетка хьалхарча кхаь шера план кхоачашъе дош деннад тха фабрикерча дуккхача бригадай коллективаша. Царна юкъе хьалхарчарца из инициатива дIайолаяьрех я аз кулгалду ворхIлагIча конвейера коллектив а. ШийтталагIа пятилетка йолаелча денз графикал дикка хьалхаювлаш хьайоагIа тха бригада.

Укх шера 22 нюлага кхачалехьа шийтталагIча пятилетка хьалхарча кхаь шера задани кхоачашъергхиларах бIубенна я тха конвейера коллектив. ХIанз кхаь шера план графикал пхиъи ахи бутт хьалха яьнна кхоачашъеш хьайоагIа из. Уж толамаш даха вIаштIехьдоал коллективера нах цхьа дезал санна барт-цхьоагIо йолаш хиларах, паччахьалкхен плани тIанйца декахраши кхоачашдара хIаране бехктокхам боккха хилар кхетадарах, къахьегамеи технологически дисциплина телхаеш моттигаш ца нийсъялийтарах.

Балха тIа керттердар да из. Цудухьа моллагIа керда моделаш сиха кара а ерзаяь. бахача наха чIоагIа хоатташи дика дIаэцаши дола барзкъаш хьаде вIаштIехьдоал тха. Социалистически яхье хьалхалаттараша, шоай балхах тIехдика кхеташ, йоккха опыт яраша дог раьза а долаш дIайовзийт из шоай новкъосташта. Шоаш санна хьинаре къа а хьегаш, балха тIа керда мулаш даха Iомабу цар къона производственникаш. Иштачарех ба хIамаш тега мотористкаш, коммунистически къахьегама ударникаш Комурзоева Хьава, Мархиева Зина, Муцольгова Лейла, Тимурзиева ПаьтIамат, кхы дуккха бараш. Шоаш тегаш дола барзкъаш цхьаккха тайпа даккха гIалат доацаш дика хулийташ, хIара сменагIа нормаш 120—140 процент кхоачашъю цар.

Тха бригада фабрике дикагIа лоархIаш я. Ше тIаийца декхараш цо кхоачаш да деш цхьа моттиг нийсъеннаяц. Цхьа бутт совгIа ха я хIанзчул тIехьагIа а XIX Ерригсоюзни партийни конференци хьаелла. Цхьабакъда тха коллектив шийн деша да хила низ кхоачаргболга къаьгга хьахьокхаш да, хIанзлехьа, дукха хIама ца эшаш, цо пятилетка хьалхарча кхаь шера задани кхоачашъяь хилар.

Укх шера цхьоалагIча январе денз самофинансированеи йиззача хозрасчетеи кердача системагIа къахьегаш ба фабрика болхлой. ХIанзлехьа тха болхлоша дика кхетадаьд предприятена а паччахьалкхенна а цунах доккха беркат доалаш хилар. Цу гIулакхо къаьнача IаьдалагIа къахьегара долча харшара довла дезалга хьахцекхад. Дувцар да, продукци хьаярга дIадодачун хадданза учет лелае еза яхалга, балха тIа бухсоццаш хьахулаш дар мамогга дикагIа хилийта деза яхилга, пайда бара дола керд керда наькъаш техкалга, материально - технически Iалашо яр цIенхаштта тоаделга. Цхьабакъда, цу даькъе тха балха тIа хьовзамаш хулаш моттигаш нийслу. Каст-каста тха болх юкъагIбоах эшаш йола моделаши чутоха кIадаши ца хиларах. Болхлой къахьегама хьалаш хала да, болх беш йола хIамаш тега машинаш къаеннай, тишъеннай, царна эшаш йола запасной оатхалаш, заводской оасилгаш а йоацаш я, Болхлой транспорт бахьан долаш тIехьабусаш а моттигаш нийслу. Уж кхы дуккха а балха тIа Iаткъаш дола кхоачамбоацараш нийслу тхо долча. Уж нийслушехьа а тхоай чура резерваш гуча а йоахаш, юкъекхухь оаха производствана. Цо вIаштIехьдоалийт хьалхашка латтача декхарех толаме лоархIаде.

А. КОЛОЕВА,
Назрановски трикотажни фабрика ворхIлагIча конвейера коллектива бригадир.

Депутата С. З. Умалатовас даь къамаьл

(Грозненски хоржамий округ)

Деза новкъостий! Вай коммунистически партен Советски пачхьалкхенои мел дерма хулла дукхагIа а сихагIа а наьха хьал-таро тоаяра тIадерзадаь да. Советски наха чIоаггIа дог тийша болаш хьаллоац парте де лерхIар: 2000 шу хьатIакхоачаш хIара дезал къаьсттача квартираца е шин доалахьарча цIенаца Iалашбар. Из къаьстта политически социальнии лоархIам болаш а дерригача халкъа доагIаш а декхар да, оалаш ма хиллара, массане цхьана кхоачашде дезаш а да.

Шоай низашкеи таронашкеи хьежжа, къоастаду из дош Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша. Нах чубаха фусамаши кхыйола соцкультбыта объекташи хьалъяра боарам хIара шера лакхбар духьа, массанахьара лохаш я кхы тIа ресурсаш, таронаш. Гуш да, из декхар кхоачашдаро социальни сфере еш йола капитальни вложенеш сихха алсамъяхар дIадехаргдолга. Карарча пятилетке нах чубаха фусамаш хьалъяра дIахвожадаь рузкъа дIадахача пятилетке хинначул 41 процент дукхагIа да. Соахка эксплуатаце дIаеннай цIенош хьалдара йолча комбината шоллагIа аргIа, цун низ 90-негара 180 эзар квадратни метрга дIакхоачабаьб, хьалъеш я пенашта эша силикатни материалаш хьаергйола йоккха завод, шеръеш я инертни материалаш хьаеш йола мощносташ, дIахохьош да йоаггIаш йолча гIишлон а кхыйолча а организацешта лаьрхIа кадраш кийчъелга, къестадеш да кхыдола тIехьатетта йиш йоаца дешаш. Цу дерригне таро яла еза тха республикана хьалхашка латта декхар йиллача хана кхоачашде. Хьалхе баьча тохкамо хьахьокх, из дара юхейисача хана 5 миллион квадратни метр нах чубаха фусамаш хьалъе езаргйолга, цу юкъе наха шоаш цIенош хьалдар а долаш е хIара шера 350 — 400 эзар квадратни метр.

Белгалдаккха деза, социальни сферера гIишлош хьалъеча тхо долча дикалгахьа хувцамаш долга. Нагахьа санна юккъера лаьрхIача XI пятилетка шерашка 289 эзар квадратни метр нах чубаха фусамаш хьалъеш хиннаяле, XII пятилетке — 317 эзар я уж. Соахкарчул дукхагIа хьалъю поликлиникаш, клубаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш, школаш. 1987 шера хьалха дIадахача моллагIча шерал дукхагIа хьалъяьй нах чубаха фусамаш, уж болх бе йолаяр проценташка диллача 4,5 процент да мехка 3,6 процент йолча. Цхьабакъда, нох салоIам баь Iеш дац тхо. ХIана аьлча, цу дерригне проблема къоастаергхиларах тешал луш дола а хиланза даргдоаца а планови боарамаш Iалашдаьдац. ХIаьта наха баха фусамаш хьалъяра дош лувцара Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета сесси гулъе езача дIакхоачаш ирленнад. ХIанз тхо чIоаггIа кийчо еш да цу сессена. Депутаташа, ерригача активо, общественносто массе оагIорахьара Iомаду цу хьакъехьара гIулакхаш, къахьегама коллективай, районий, городий социальни проблемаш тохк. Из ду тIехьагIа, Лакхехьарча Совета сесси йолча хана, «Жилье-2000» яха программа кхоачашъяра даькъе республикана хьалхашка латта декхараш къоасталар духьа.

Новкъостий депутаташ! Аз сай республиках дийцар со болх беш йолча коллективах а ала мегаргдолаш да. Аз болх беча Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» яхача завода коллектива вахаре а балха тIа а, кизга чу санна, хьагу вай парте, мехка, республика, города, района вахари къахьегами. Вай ленински парте дIайолаяь перестройка беркате хоалу юкъарча хьале, дикагIча оагIорахьара воздействи ю цо болхлой класса, беррига прогрессивни, цIенача, уйла еш болча наха. Тха завода болхлоша, кхыча предприятей къахьегамхоша санна, дег тIара жоп лу шоай еча йоакхонна, беркатеча а нийсхо йолча а гIулакхашта.

Тханцига къаьстта чIоагIа тесса дитарех да наха чубаха цIенош хьалдара дош. Керттерча даькъе мехкдаьттаи мехкдаьтта чакхдоахачеи промышленноста лаьрхIа уникальни прибораши аппараташи арахецаш вай мехка цаI мара йоацача заводе, боккъалдар аьлча, итташ шераш да наха чубаха цIенош, берий бешамаш, кхыйола соцкультбыта объекташ хьал ца ю. ХIаьта керттера производство а халача хьале я. Дукха хIама ца эшшаш пхи эзар саг волча красномолотовций коллективо дIаяхача пятилеткагIа хьаллир 60 квартира йола цхьа цIа, цу чура тха коллективана елар 36 квартира. ХIаьта иштал йолча коллективана фу хул цхьан цIенах? Бакъда, чубаха фусамаш эшача наьха хьашташ дуккхача хана денз кхоачашдыц, хIаьта опытни кадраш дIаух шоашта уж хьалаш долаш долча къонабараш а заводе совцац.

КПСС ЦК нюньски (1987 ш.) Пленуме М. С. Горбачева аьлар: «ХIанз коллективана хьалхара социальни проблемаш цхьанне а къестаергьяц. Къахьегама коллективашка, городашкеи районашкеи, областашчеи республикашкеи тIагIертта, хьаькъалца, шийгара доагIар хьадеш болх бе беза, ма дарра аьлча, дикача дас санна». Оаха тхоай заводе планаш оттаяьй, цу дешай хьакъехьа йолаш я перспектива а. Ховш да, бе безар цIенхаштта а хала а болх болга, оаха хIаране хьинарегIа къахьега деза. Цхьабакъда, тахан перестройка, демократизаце, радикальни экономически реформа къахьегама коллективашта шерра таронаш хьайийлла яле а, хIанз а тIехьа цхьадараш коллективашта шоашта дулургдоацаш да, Iалаьмате дукха да ца деш дисараш. Цудухьа са безам ба йоагI-йоагIача министерстваш, ведомстваш декхар де шоашта чуйоагIа коллективаш йизза шоай лоIам бар де мукъа я, яхаш, бахьанаш а увттадеш, юстара ца ювлар, хIаьта хьашт а долаш царца цхьана цар болх бар, перестройка массазара дараш санна доацача, стандартни доацача хьалашка атта доаца декхараш кхоачашдеча царна новкъостал дар.

Дика а хеташ белгалдоаккх аз, укх тIеххьарча хана кердача хьалашка заводои СССР химически мехкдаьттаи машинашъяра тха министерствоси цхьана болх бар, шоайла уж кхеташ хилар тоалуш латталга. Из гучадоал заводской коллектива керда декхараш, реконструкци е езаш, шер а еш, кердача техникаца производство Iалашъе езаш, Iилман-технически Iалашо яра цхьадола декхараш централизованни хьисапе къестаде езаш, социальни сфера кхетаеш хиларца, иштта кхы дIахо а. Бакъда, из деррига хьадоагIа хьалхарча даькъе министаргара — В. М. Лукьяненкогара, депутат хиларах тарра, цкъа аз дувцачунга ладийгIар цо цу деша хьакъехьа, дош делар царга хьажа. Цу хана цо дош делар Грознерча заводе хьа а вена, цига массе хIаман дух тIа варгва, аьнна. Сона хетаргахьа, завода продукци Владимир Матвеевич тхо долча валла лоархIаме я. Тешаш я со, цхьайолча проблемаех лаьца сиха а тIехьатетта йиш йоацаш а завода новкъостал эшаш хилар цига цунна гучадаргхиларах.

Хьамсара новкъостий! Социальни дешаш, наха чуIе цIенош хьалдара проблемаш къестаяра духхьал финансаш, проектно-сметни документаци, кхыдараш хиларах тийша ца Iеш из тийша да гIишлон, производственни база таронех, стройиндустри дегIаахарах, эшача оборудованеца объекташта комплектаци ярах. Сона, парте областной комитета бюро член хиларах тарра, кхоачамболлаш дика довз республикера гIулакхаш, со ала йиш йолаш я, хIанз болх беш йола къаенна, тишъенна кирпишкаш ю заводаш цар болх бар тамаш йолаш я, аьнна. Укхаза яц механизаци, автоматизаци, геттара халача хьалашка кулг-кара ду деррига балхаш, кIезига да хьанийду алапи. Цудухьа болхлой дIабувлаш дукха хувцалу, хадданза планаш кхоачаш ца еш юс, тIайоагIача хана сагот де дезаргдоацаш перспектива хургья, аьнна хIама а дац. Кастта ткъо шу дуз, наха шоашта хьалду цIенош а тIехьа дIалаьрхIача, социальни сфера дегIакхувлара тха хьашташ Iалашде декхарийла йола силикатни пений материалаш арахеца завод республике хьалъе йолаяьлга оаха. ДегIаухалга сеца лаьттача хана цу объектана тIа ца отташ хIама дисанзар: из хьаеллар, тIакхха дIакъовлар, дIайолайора, юхасоцайора, бокъо лора, бокъо лацар.

ДIадахача шера духхьал из бахьан долаш планагIа болх бе йола ца луш йисар из. Халахете а, комплектаци яра цхьадола дешаш къоастаданза да укх шера а, цудухьа хIанзалца цига цхьа барт бац СССР Минстройматериалий, СССР Минюгстроя, СССР Минмонтажспецстроя подразделенешта юкъе. Хьамсара Сергей Федорович Веснушкин, хьамсара министраш, чIоагIа дехар ду оаха шуга из объект укх шера эксплуатаце дIаялийтара новкъостал дар. Боккъалдар аьлча, иштта хьал да тханцига инертни материалий база дегIакхувлача а. Мовхьаш тIадетташи тIера Iодоахаши йола механизмаш, земснарядаш, транспорт, дробильно-сортировочни установкаш, кхыйола техника па хиларах республика еррига база дегIайоалаелга укхаза а меттахьа лалац. Оаха дехар ду хьога, Сергей Федорович, уж дешаш къоастадара тхона новкъостал дар. «Жилье-2000» яха программа толамца кхоачашъяра хоадамболлаш тхона эшаш я кхоачамхиллал кирпишкаш, инертнии кхыйолеи материалаш. Тешаш я со вай цхьана уж проблемаш а къоастаергхиларах.

Хьамсара новкъостий! Россе дуккхача хана денз йолаш я дикеи беркатеи традици — цIа массане а цхьана хьалделга. ХIаьта тханцига, Нохч-ГIалгIайчене цунах оал — белхий. Долче, вай массане а цхьана хьалде деза цIенош, вай парте исторически XXVII съездои перестройкан хьалхашка оттадаь кхыдола чоалхане декхараш кхоачаш а деш. **(ТIоараш тох).**

◆ Ширдаьннача гІулакхашца — лира къовсам

ХАНО ДІАДЕХАРАШКА ХЬЕЖЖА

Обществе перестройка яра дешаш нийса, кхета а деш, юххьанцара партийни а, комсомольски, профсоюзни организацеш, района ерригa а идеологически актив къахьегамхошта атеистически, интернациональни, патриотически кхетам балара болх тІатеІІа чакхбоахаш я. Коммунистически хьисап хургдолаш саг кхевара, къаьнача формаехи методехи практически пайда ца боалалга кхета а деш, КПСС XXVII съездо дІадеххача тайпара дола керда наькъаш лех оаха идеологически болх беча даькъе.

Шалински районе халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка ткъо совгІа долча къаман викалаш ба къахьегаш. Іилман - материалистически мировоззрени хургІолаш, халкъашта юкъера доттагІали цхьоагІон чІоагІъергйола гІулакх санна лоархІ оаха наха юкъе беш бола идейно - кхетам балара болх чІоагІбар. Интернациональни атеистически кхетам балара болх цхьан комплексагІа бу оаха. 1990 шерага кхаччалца йола мероприятеш белгалъяьхай дино беча Іоткъама духьала къовсам лоаттабара. Иштта, белгал а яьха кхоачашъеш я Къулбаседа - ХІирийчен Дигорски района, Украински ССР Херсонски області Ивановски района, вай республика Гудермесски района къахьегамхошта юкъера доттагІлен бувзамаш дІахо а чІоагІдара тІаерзаяь мероприятеш.

Идеологически кхетам балара тайп-тайпарча средстваех пайда ийбарах, къахьегама коллективашка а нах бахача моттигашка а хоадам боллаш болх баро хоалуш пайду лу къаьстта интернациональнии атеистически кхетам луча даькъе.

Уж дешаш къаьст-къаьста а иштта комплексе а коммунистически кхетам балара кхыча дешашца цхьана ханханнахьа КПСС райкома бюрошка, атеистически интернациональнии кхетам балара райкомерча идеологически комиссешка къестаду. Иштта, 1987 шера февраль бетта КПСС райкома бюро хьежар КПСС обкома актива собране резолюцега хьежжа идейно - политически, интернациональни кхетам чІоагІбара районни парторганизаце декхараш кхоачашдара дешашка. Цу балха хоадам болла мах а бир.

КПСС райкома отделаша дикагІа пайда баргбола эргалонаш юкъехкувл идеологически болх беча: выездной заседанеш ю. Иштта 1987 шера октябрь бетта пропагандаи агитацеи отдело шийаргІанара заседани йир номер шиъ йолча Октябрьски юкъерча школе. Цига дийцар укх тайпара дош: «Школа парторганизацеи администрацеи КПСС XXVII съездо дІадехарашка хьежжа атеистически кхетам балара болх чакхбаха безалга».

Парте райкоме вІашагІъелла я къахьегамхошта юкъе атеистически интернациональнии кхетам балара болх чакхбахара йола совет. Цо юххьанцарча парторганизацей, идеологически учреждeней балха лостам тел, вІаштІехьйоах цу гІулакха тІаерзаяь рекомендацеш. Идеологически балха йІаьхий опыт йолча нахах латт керттерча даькъе из совет. Цо хІара кварталах юххьанцарча парторганизацеша, юрта Совета исполкомаша, идеологически учрежденеша беча атеистически балха анализ ю.

Масала, 1987 шера хьалхарча квартале 15 организаци яр совето тІахьожам лоаттабеш: царех я кирпишк ю завод, ПМК-245, Шалински АТП, Автурински, Ново-Жизненски, Белгатоевски халкъа депутатий юртий, Советаш, районо, кхыяраш. Белгалдаккха деза цу совето дукхагІча даькъе кхетам балара болх мелбалийтача организацешта къаьстта дукха теркам тІаухийталга.

Цу тайпара болх бу йоккхича предприятешка вІашагІъехкача атеизма общественни советаша.

Интернациональнии атеистически кхетам балара балха хоадам болла опыт Іоаяьй районерча юкъерча школашка. Укхаза болх беш я «Къона атеист», «КИД» яха клубаш, хан-ханнахьа арахец «Атеист» яха пенгазеташ, атеистически интернациональнии чулоацам болаш уголокаш я вІашагІъехка. Къаьстта, из болх дикагІа бу № 6 а, 8 а. йолча Шаьларча, № 2 йолча Автурерча, № 2 йолча Аргунерча юкъерча школашка, хІаьта Аргунера № 4 йола юкъера школа атеистически кхетам балара даькъе базови лоархІаш я.

Юрташка бахача боккхагІа болча къахьегамхошта юкъе атеистически болх бара вІашагІъехка я цІагІара лектореш, халкъа университеташ.

Боккхача лоархІаме да атеистически кхетам балара болх деша даха ха кхачанза долча берашца белга. Дукха бераш долча дезалашка, берий бешамашкара дІаболаоаь юххьанцарчеи юкъерчеи школашка чакхбоах оаха атеистически кхетам балара болх.

Партийни дешара районерча ситеме вІашагІъехка я укх шера Іилман атеизма 9 школа. ТІадоагІача дешара шера цу тайпара школаш дикка дукхагІа хургья.

Атеистически интернациональнии кхетам балара тІаберзабаь дукха болх бу халкъа образоване, культура, унахцІено лораяра отделашца. 1987 шера декабрь бетта районни киносета низаца Іилман - атеизма тематикагІа кинолекторий чакхъяьккхар. Цига документально - публицистически, художественни фильмаш гойтача хана КПСС райкома лекторашa - атеисташа лекцеш йийшар.

Укх шера январь бетта номер 1 йолча Аргунски юкъерча школе чакхъяьккхар «Дешархошта атеистически кхетам лучара школаи дезалеи лоархІам» яха Іилман - практически конференци. Из кийчъеча хьинаре дакъалаьцар «Къона атеист» яхача кружокий дуккхача школашкарча кулгалхоша. ХІаьта укх шера февраль бетта культпросветучреждeней болхлой керда советски обрядаши цІейши вахара юкъедоаладара хетаяь дешархой семинар хилар.

Дина культех дола законодательство лорадара йолча халкъа депутатий юртий Советашка вІашагІъехкача комиссеша а хоадам боллаш болх бу ала мегаргда. Укхаза боккха пайда боал граждaний сходех. Атеистически балха из тайпа форма керда еце а, цун чулоацам кІоаргагІа хулаш боагІа.

Лакхе белгал мел даь гІулакхаш чакхдахаро таро хулийт, атеистически интернациональнии кхетам балара балха тІахьожам лоаттабе а цунна лостам тела а, дина культех дола законодательсташ телха ца дайтара ханнахьа оарцагІдовла, дина процессашта еш йола влияни чІоагІъс.

Аз лакхе белгал ма даккхара, дукха болх бу оаха Херсонски області Ивановски района, Къулбаседа-ХІирий АССР Дигорски района, Гудермесски района къахьегамхошца доттагІлени интернациональнии бувзамаш чІоагІдара. Традици а хинна дІаэттад доккха цІейш долча хана цу районашкара делегацеш хьоашалгІа ехалга. Дуккхача хана дагара даргдоацаш хилар 1987 шера хинна г. Аргуне цІей: кхаь ноахала викалаш вІашагІкхетар, торжественни хьисапе кагирхой Советски Эскаре накъабоахалга, кхыдараш. ДоттагІала районий делегацеш йийхаяр цу вІашагІкхетарашка.

Района къахьегамхой чІоагІа теркам тІабодаш хилар доазол дехьарча хьаьшашца хинна вІашагІкхетараш. Укхаза бар Индерен Венгерски Халкъа Республикерен хьаьший.

Цунца цхьана нийса хургдацар, атеистически интернациональнии кхетам луча балха тІа кхоачамбоацарашн халонаши нийслац, аьлча. Къаьст-къаьстача парторганизацешка боагІача боараме пайда эцац идеологически балха тайп-тайпарча формаех кІезига теркам тІабохийт резерваштеи таронаштеи.

Оаха дика кхетаду идейно - кхетам балара балхо цу сахьате пайда лургбоацалга. Ха эш цу гІулакха. Баьча балха мах хоадабелга хьаьддача факташка хьежжа чакхдоах оаха. Масала, 1987 шера март бетта КПСС райкома бюро хьежай укх дешага: КПСС член (хинна) «Шалинский» совхоза болхло динах тешарий мугІаре нийсвелар, хІаьта парткомо цунна йоаггІаш йола оценка яланзар. Цудухьа, райкома бюрос партера дІаваьккхар из болхло, парткома членашта боаггІаш бола бехк бир. Укхаза керттердар из дац, керттердар — бІарга мишта кІалхарвалийтав диккача хана денз КПСС член хинна саг?

Е цхьаькха масал — кандидаталлара КПСС членалла йоаккхаш хиннача «Искра» яхача совхоза болхлочо Исраиловас ше даьлах тешаш я аьлар. Из парте хьаэцанзар. Бакъда, бІаргча шера цох коммунист яра кийчо еча хана из хІама зийнадац парткома членаша...

Ерригача района идеологически актива керттера декхар да, КПСС XXVII съездо дІа ма дехара, атеистически, интернациональни, патриотически кхетам лучара болх тоабелга, хаьддача гІулакхашца цох хьабоала пайда хоалуш хилар.

Н. АЙДИНОВ,
КПСС Шалински райкома хьалхара секретарь.

Тхо Іомалу

«Терек» яхача Нохч-ГІалгІай производственни мебельно-дахчан хІамаш еча объединенена чу мел йоагІача предприятей, филиалий коллективаш укх шера цхьоалагІча январе денз самофинансированеи йиззача хозрасчетеи кердача системагІа болх бе йолаеннай. Цунца дувзаденна царна массанена а хьалхашка эттай хоадамболлаш йола халонаш. Хьалха дІадахача шерашка моллагІча къахьегама коллективе нийса а бакъахьа а хеташ хьинар, хІанз вІалла а ца доагІаш лоархІ. Йиззача хозрасчетеи самофинансированеи хьалашка болх беча хана коллектив производственнии социальнии даькъе дегІакхувлара керттера лоархІаш ба беш бола пайда. Мишта лел из гІулакх ремонтно-механически цехе? — аьнна даьча хаттара жоп а луш, цеха начальника Головинский Александр Георгиевича аьлар:

— Тха керттера декхар да мамогга кІезигагІа къахьегам дІа а бохийташ, сихагІеи дикагІеи оборудованена ремонт яр. Уж декхараш кхоачашдеча тхона хьалхашка дукха халонаш увтт, тха цеха коллективо деш дола балхаш тайп-тайпара хиларца. Масала, компрессорне коллективо Іалашъе еза кхыйола цехаш тоІадаьча феца. ХІаьта В. Забурунов керте латтача бригада болхлоша вІашагІйоллаш я керда котельни, иштта цар ремонт ю цхьоалагІчеи шоллагІчеи фабрикашкарча оборудованена. Цехе эггара дикагІа лоархІаш йола С. Ахмадова кулгалдеча бригада коллективо предприятешка дІаоттаеш я керда оборудовани, прессаш, лакха овсарле йола линеш. Станочникаша хьаю массе а тайпа еча ремонта эша оатхалаш. Лоацца аьлча, тхоай функцегІа ца доагІа балхаш дукха ду оаха. Коллектива юкъарча собране лаьрхІад хІара бригада коллективо беча балха цІенхаштта учет лелае, тха смежникий-цехий заказех мара уж лакхе белгалдаьха балхаш ца де.

Цох хьахулашдар дика долга дукха юкъ а ялалехьа гучадаьлар. Цхьан дийнахьа фанеровально - заготовительни цехерча станочникий бригадира И. А. Чернышова заказчикашкара хьадийхар доаггІача хьисапе кийчдаь дола заказ. ТІаккха заказчикаша дика кхетадир станочникаша баьча балхах доагІар шоашкара дІадехаргдолга, из арахецача продукцега дІадодачун Іаткъаргдолга. Цу гІулакха цІенхаштта уйла йир заказчикаша: хьалха дІаяхача хана санна дагадеххача хІаманна мамогга дукхагІа заказ делга нийса дий-теш, аьнна.

Халахете а, нийса доаца гІулакхаш а нийслу балха тІа. Масала, хьаэцаргъя вай С. Ахмадова бригада, из дикагІа лоархІачарех а я. Ше баьча балхага хьежжа мара ахча ийдергдоацалга хайча, тІаккха шийна «аьттув» болашагІа бола болх, аьлча доккхагІдола заказаш леха йолаелар из. ХІаьта, мича дахьа дезаш да зІамнга заказаш? Уж а ма дий кхоачашде дезаш, уж кхоачаш ца дича болх сеца латтарг ма бий. БІарчча хьанйцача болх бригадни подрядагІа беш ба, боахама расчетах хьахулашдар а дика да. Наха дика кхетадир хулаш латта хувцамаш. Цудухьа цеха коллектив бІубенна болх беш я шийі къахьегама декхараш дизза кхоачаш а деш. Эггара дикагІчар цІераш йоахача хана Александр Георгиевича Головинске цІи яьккхар слесара Ю. М. Налитова, токарий И. А. Чернышова, А. Машника, И. Бачаева, монтажникий В. Г. Лубянске, М. Осколкова, М. Дорожкова, кхычар.

И. МЕРЖОЕВ.

Вай республике, мехка яйза ца Іеш доазал дехьа а цІи хеза предприяти я «Промавтоматика» НПО опытни завод. КІезига яц укхаза боккха мах боаккхаш йола импортни оборудовани. ХІаьта цунна доал де а цу тІа болх бе а эш лакха говзал йола специалисташ. Уж заводе шортта ба. Царех цаІ ва шийі гІулакх тІехдика довзаш вола инженер-технолог Костенко Владимир Иванович. Цхьа прибор, агрегат яц инструментальни участка термически отделене цунна ца йовзаш.

Шийі кІоарга знанеш, йІаьхий опыт, говзал камаьрша Іомаю цо укхаза болх беча термисташта Курашов Микаила, Миндрин Виктора, кхыбарашта. Цудухьа лакха дикал йолаш хул цар закалка яь оатхалаш, ца йохаш йІаьххача юкъа болх бу цар. Цо лакхъю царца болх беча станокий овсарле, из бахьан долаш бІарчача цеха коллективо даим а тІехкхоачашъю шоай планаш, социалистически декхараш.

СУРТА ТІА: технологически процессах дагабувлаш латт (аьрдехьара аьттехьа) М. Курашов, В. Костенко, В. Миндрин.

Р. АУШЕВА сурт.

ВорхІ шу ха я Туманов Никифор Никитовича «Промавтоматика» НПО опытни заводе болх бу. Шлифовщик волча цун професси Іаьльмате чоалхане а хала а я. Цхьабакъда, шийі гІулакх тІехдика довзаш вола специалист ва Н. Туманов. Заводе цо болх бу дукха хаеце а къахьегама стаж шовзткъа шерага дІакхоачаш латт цун.

Никифор Никитович белгалвоаккхаш цхьа хІама нийсденнад цун вахаре. Кхо шу а даланза волча хана эмиграце болхача шийі даьцеи наьнацеи Америке кхаьча хиннав из. Цига цар дезал баьхаб Калифорни штата столице Лос-Анджелесе. Колледже дийша ваьнначул тІехьагІа токаралла болх бе волавеннав. Дукха ха ялалехьа, дика болх беш хиларах, технологалла хьожаваьв из. Бакъда, знанеш тоъаш яцар, цудухьа лаьрххІача программагІа сайрийнарча курсашка лакхъяьй цо шийі говзал.

Даьхене цІавеначул тІехьагІа болх бе волавелар укх предприяте. Дика накъаьлар цунна доазал дехьа волаш ше караерзаяь професси. ХІанз инструментальни участка дикагІвола болхло лоархІ цох, наха сийі ду. Ше укхаза къахьегача юкъа массехк сага Іомаяьй цо шийі говзал, хІаьта хІанз цун ученица я Безгалева Марина.

СУРТА ТІА: шлифовщик Н. Туманов.

Р. АУШЕВА сурт.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссешка

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета агропромышленни комплекса хьакъехьарча массазарча комиссе Надтеречни районера заседани хилар цигарча агропромышленни объединене балха практиках дола дош дувцаш.

Комиссе членаш «Озерний», «Гвардейский» совхозашка баха хилар, цига болхлоща вІашагІкхийтар. Цу деша хьакъехьа дийцар царца. Иштта къамаьл хилар комиссе члений РАПО керттерча специалисташца а.

Комиссе белгалдоаккх партийни организаце кулгал а деш, Надтеречни РАПО совето юртийн поселкайн къахьегамхой экономика массе а оагІорахьа чІоагІъяран дегІайоалаяран тІаберзабеш хилар, ялат, технически культураш кхееча доккхагІа толамаш доахаш хилар, агропромышленни комплексе гІоллaрча партнерий низ экономика керттерча проблемашта тІабахийта гІерт, районе хьаьльча производственни потенциалах рациональни пайда эцар духьа отраслешта юкъера бувзамаш чІоагІду.

РАПО совето совхозий кулгалхоощеи специалистащеи цхьана отта а яь, хІара боахаме юкъехьош я лаьтта леладара система. Цо йиш хулийтаргья оахача лаьттах дукхагІа пайда эца, органически минеральнии удобренеш пайданегІа хургйолаш кхашка товса, юртбоахама машиний балха овсарле лакхъе, хийі дуллача лаьттах дукхагІа пайда эца, цу дерриганена тІагІолла 1988 шера гектара тІара доаккха ялат 20 центнерага кхачийта, хІаьта валовой лаьрхІа дерригача боахамашка доккха ялат 35—40 эзар тоннага кхачийта.

XII пятилетка дІадахача шин шера 66,2 эзар тонн ялат даьккхад, юккъера лаьрхІача гектара тІара 19,1 центнер ялат а доалаш.

Интенсивни технологе керттерачарех цхьа дакъа да дІадувш дола ги даккхар. Цу гІуллакха боккха теркам а баь, районе «Братский», «Знаменский» совхозашта ги доакха боахамаш хургдолаш специализаци яьй. Цига хьалкхеду наггахьа мара доацача сортий элитни ги. Цу боахамашка гектара тІара 35—40 центнер йоалаш хьувкъам лакхбаьб.

Районе хьалкхееча культурех эггара дукхагІа пайда боалаш я люцерна. Цун ги тІехь-тІехьа дукхагІа доаккх. 1986 шера 3520 гектара тІа хьалкхедир из, цу тІара пачхьалкхенна дІаделар 280 тонн ги, хІаьта 1987 шера — 400 тонн.

Комиссе Лакхехьарча Советага дІахайтар РАПО совето районе хьайбай боахам дегІабоалабеш дика болх беш хилар.

Агропромышленни объединене совето юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхар да 1988—1990 шерашка ма доаггІара: дулх 3050 тонни 3250 тонни, шура 6850 тонни 8200 тонни, тха 143 тонни 168 тонни яккха. Из де лерхІаш хІара хьайбангара дукхагІа продукци яккха, хьайбаш интенсивни хьалкхеде оттадаьд, дулха кхаба оттаду доахан 350 килограммал кІезигагІа дозал долаш хургдоацача кхоачаргдолаш, хІаьта хьакъарч — 120 килограммал, жа — 38—40 килограммал. Дерригача боахамашта хьалхашка декхар оттадаьд 1500 коа тІара оалхазар хургдолаш товарни йоаца птицефермаш хилийта.

Кхачан программа толаме кхоачашъеча кІезига лоархІам болаш дац кадраш хьахаржари уж дІа-са нийсъяри. РАПО совето хаддаиза теркаме лоаттаду из дош. Района совхозашка болх беш 6 эзар саг ва, царех 900 механизатор а волаш. ДукхагІбола механизатораш йоккха профессиональни говзал йолаш ба, царех 68 процент 1-чен II-чен класса специалисташ ба, цар шиъ а кхы дукхагІа а специальность я. Совхозий берригa директораш 97 процент, керттера специалисташ лакхера специальни образовани йолаш ба.

Комиссе членаш тийшар РАПО совето хІанз беш бола аграрни болх юрт социальни дегІаухалга сихдара, районе бахача наьха вахара хьал тоадара дола гІулакхаш чакхдахара тІаберзабаь хиларах. Укх тІеххьарча шерашка укхаза дикка дукхагІа хьалду капитальни гІираш, къаьстта нах чубаха цІенош. ХІара шера капитальни вложеней чотагІа хьалду 5000 квадратни метр хула нах чубаха цІенош, Беной-Юрта, Надтеречне, Мекем-Юрта, Знаменски хьалъяьй берий бешамаш, Лакхача Новре — клуб, Гвардейски юрта — Культура ЦІа.

Бакъда, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаташа РАПО совета теркам тІабахийтар цо хІанз а агропромышленни объединене болх хила ма боаггІара вІаштІехьбаккхаран бухсоцаш хьахур дукхагІа хургдолаш тоабаран, юрта боахама продукци дукхагІеи дикагІеи хилийтара, цун закупкаш алсамъяхара, комплекса дерригa доакъош эффективность лакхъяра долча дерригача кхоачамехи таронехи бизза пайда ца эцаш хилара. Кхачан программа цхьайола заданеш кхоачаш ца еш моттигаш я. Районе кхоачашъяц производственни лоархІама: халкъа образоване, унахцІено лораяра, культура цхьайола объекташ хьалъяра планаш. Юрташка хийі диллара гІулакх дикагІа хила доагІаш да, хІанз а газификаци янза я Подгорни, Зебир-Юрт, Калаус, кхоачамбоалаш доахкаш дац юрташкара наькъаш.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссе халкъа депутатий районни Совета, цун исполнительни комитета могадир РАПО Совета инициатива а болх а лакхбергбола доккхагІа толамаш дахара кулгалхойн специалистийн низ тІабохийтаргбола гІулакхаш.

Сий дола къахьегамхо

Очерк

Деэткъа итт шу хьалха кхоалагІча декабре дар из. Цу дийнахьа итт шу даьннадар Наурде. Шийна хьатІа а вийха, хьоасташ кертах кулг а хьекха, дас Аквата аьлар!

— Воккха хиннав хьо, са кІаьнк. Пайдане гІулакх Іомадича бакъахьа хургда Іа а. Кастта дахка долалургда жа. ХІаьта са бригаде царга хьажа, болх хьабе нах тоъаш бац. Іул доажадечунна гІончала хьо водаре, чІоагІа новкъостал дергдар Іа.

Иштта жа леладеча коллективана юкъевахар из. Бурунни аренашка хьалкхийнача цунна дика ховш дар, жа Іучун болх атта боацилга. Цудухьа боккхагІбараш шийх тешарах гІадваха из, фуннагІа де кийча вар, шийна тІадилла гІулакх ма хулла дикагІа кхоачашдар духьа. Цкъаза ара жа Іулаца цхьана бийсаш йоахар цо. Іай шелал, аьхки йІовхал ла Іемар. Хала да, аьнна дош хазацар цунгара. Массарна гуш дар из балха тІера, хьайбаш дезаш волга.

— Дика жа Іу хургва хьа воІах. Дика дІаэц цо шийна даь хьехар, хІама Іомадара тІера ва, — аьлар цу хана ферма заведующе хиннача Темченко Александра. — Цул совгІа, мел хала хиларах дагалаьцар чакх ца доаккхаш Іергвоацачарех из волга гуш да хІанзе а.

— Дега тоам беш да Іа дувцар, — жоп делар Аквата. — ГІадвугаш да боккхагІболчар хьехамаш Наурдена накъадоалаш хилар а.

Из къамаьл хиннача денз дукха ха дІаяхай, дукха хувцамаш хиннад бурунни даьгІенашка: эрз тІа а билла, малхо бесаздаьха, эсала, къе лаьттача помещенешта меттел хьахиннай шифер тІатеха, кирпишках яь кошараш, даьгІенашка гІолла лел дика тоаденна жа, хьаяьй артезиански гІувнаш. хьатІадоаладаьд хийі. Кхоачашхилар цхьан хана ферма заведующе аьнна хиннар а.

...1947 шера Советски Эскаре гІулакх де вода Наурди. Диъ шу доаккх цо цига. Эскаре гІулакх даь ваьлча моллагІа болх харжа йиш йолаш а дІаваххача моттиге из балха дІаэцаргволаш а дар. ХІана аьлча, цу хана чІоагІа эшар мехка къона, хьинар дола къахьегамхой. Цхьабакъда, бурунни даьгІенашца, ше ваьча моттигаца дукхагІа безам бар цун. Советски Эскаре волаш тІехьарча шерашка къаьстта а дагаухар, саготдора. Цудухьа Эскаре гІулакх даь воаллаше а цІавера.

ГІадбаха тІайийшар из «Шелковский» совхозе. Боахама чІоагІа эшар цу хана механизатораш. Трактористий курсашка деша вахийтар. Цхьабакъда, уж чакхъяьхачул тІехьагІа механизаторалла болх беш ах шера мара даккханзар. ТІеххьара совхоза директора тІавахар:

— Дега хьатІаэцаш бац хІанз аз беш бола болх. Жа леладарца дукхагІа безам ба. Цига я са моттиг, — аьнна, шийі дег чу лаьттар мадарра дІалийцар цунга.

Цун да Акват вовзаш, из санна мара лаьрхІачун тІера Наурди а варгвоацалга ховш, духьала хиланзар директор.

Из къамаьл хиннача шоллагІча дийнахьа шоай кашаре вар Наурде. Цо лаьрхІар дег тІара къоабалдир дас.

— Цхьан хана, дагадоагІий хьона, са воІ? Аз Іуна гІончала болх бе хьаийцавар хьо бригаде, — аьлар цо. — ХІаьта хІанз согара жа Іул дІаэца деза Іа.

— Мишта? ТІаккха хьо...

— Духьала ма хила. Яхар де, — кхетадир Аквата Наурде шийга ала гІертар. — Опыт йолаш ва хьо. Низ, хьинар шин сага а тоъаргдолаш да. Балхаца хьо лоархІавергхиларах теш. ХІаьта са хаяьннай. Хинна низ бац. Лоацца аьлча, Іул дІаэца, эшаш хуле аз новкъостал дергда хьона.

Иштта шийі ткъаь диъ шу даьлча бригада воккхагІвола жа Іу хул Наурдех. Волалушше а тІатеІар балха. Керда тхов билла тоайир, шерийр кошара. Іоахарий леладара къаьстта моттиг вІаштІехьъяьккхар. Цу хана жа леладерашта боккхагІа бола бала бар доакъарца жа Іалашдар. Цудухьа кошара юххе лаьтта а аьха, тайп-тайпарча баьций ги дІадийра. Цо деш дар зувш гІадъухар Акват. Гуш дар денгара ди мел доал цун балха говзал шаьрлулга.

Из дерригa деш Наурдена дагалаьттар, цо сатувсар цаІ дар: совхоза кхыча жа Іуйла дукхагІа Іоахарий кхедар. Цхьабакъда, лаьрхІар чакхдаккхара духьал кошаре эргалонаш ярах, тоъал доакъар Іалашдарах доалаш дацар. Шийца болх беча наха уйлаш а тІаерзае езаш яр цу гІулакха. Хьинаре, хІаьта халонех ца кхераш, къахьегама тІера, болх тоабара хадданза керда таронаш лехаш из волга гуш бола нах цун сийі де баьлар. Ханна боаккхагІа болчар а кхыметтел, юхьдухьала дош ца оалаш, цо аьннар дора. шийі духьа а доацаш, коллектива гІулакх тоаде из гІертилга ховш.

ТІеххьара а 1962 шера кхоачашхилар Наурде дагалаьттар, цо лиирхІар. ХІара бІаь жийна тІехьара 140 Іаьхар хьакъоастабир цо шийі новкъосташца. Совхозе а районе а меттел, республике эггара лакхагІа хьокхам бар из. Цул тІехьагІа хІара бІаь жийна тІехьара 150 — 155 Іаьхар хьакъоастабеш а шераш хилар, цхьабакъда, 120-нел кІезигагІа — цхьаккха а. Цо хьаьнала беча балха боагІа мах а бир Даьхено. 1963 шера Ленина орден а луш Социалистически Къахьегама Турпал вир Эсмухамбетов Наурди Акватовичах.

Цун опыт Іомае безам болаш колхозашкареи совхозашкареи бІарчча делегацеш, нах аха болабелар из волча. Массавар ха ловш хулар Наурде жа мишта кхоаб, шера моллагІча хана уж цхьатарра дика тоаденна хІана хул, осеменени мишта ю, жа дахкара кампани мишта чакхйоаккх, кхыдар. Цу хаттарашта моллагІча сага кІоаргга чулоацам болаш жоп телар Наурди Акватовича, шийі опытацара цхьа хІам къайла ца доакххаш. ХІана аьлча, толамаш дахийта ловр кхычарна а. Цудухьа из ше а водар жа леладеча кхыча бригадашка гІо дора. КПСС Шелковски райкома, райисполкома соцамах, Наурде Акватовича балха опытах дувцаш плакат арахийцар. «Хьайна хой — лоалахо Іомаве!» яха девиз яр цу тІа. Цун инициатор ше хилара тарра, «Червленский» колхоза Тенгизов Шешус кулгалдеча бригадана шефство лелаелга хьатІайийцар цо шийна. Осеменени еш, жа дахкача хана цу бригаде ду балхаш мишта чакхдоах хьожаш хулар из Ши шу даьлча тІехьаюсачара хьа а яьнна, колхоза толашагІа йолча бригадашта юкъеяхар Тенгизова кулгалдеш яр.

Цунна санна жа леладара говзал Іомае цо новкъостал даьраш лаьрхІа а варгвац. Наурде юкъейоалаяьча кошарно-базови методах болх беш ба хІанз республика берригаш а хІана бац, аьнна жа Іуй. Цунна баркал ала дезаш ба хІанз геттара дика хьокхамаш гойташ къахьега Малгобекски района «Кавказ» совхоза жа Іу Муцагов Гилани, Шелковской района «Червленский» колхоза жа Іу Джадаев Султан, «Красный пахарь» колхоза Магомадов Али. Наурдеца цхьана боахаме болх беш вола Урашев Рашимбек, кхыбараш.

Республика къоначa жа Іуша шоай балха квалификаци Н. А. Эсмухамбетова цІерагІча «Шелковский» племзаводе йолча школе лакхъю хІара шера.

Толамаш дахар, дикача къахьегамхочун санна цІи дІаяхар духхьал шийна карагІдаьнна хІама ла, аьнна лархІац Наурде. Дег тІара доагІача дешашца хестабеш дувц цо шийца цхьана болх баьча, хІанз къаьстта жа Іулаш хьа а ийна, уж леладеш болча Р. Урашевах, Х. Абдулаевах, К. Оразмамбетовах, А. Сотовах, Т. Мусауровах, дуккхача кхычарех.

— Сона деннача къахьегама совгІатех ахаш са сесага Абидата а доагІа, — велаш дувц хІанз Наурди.

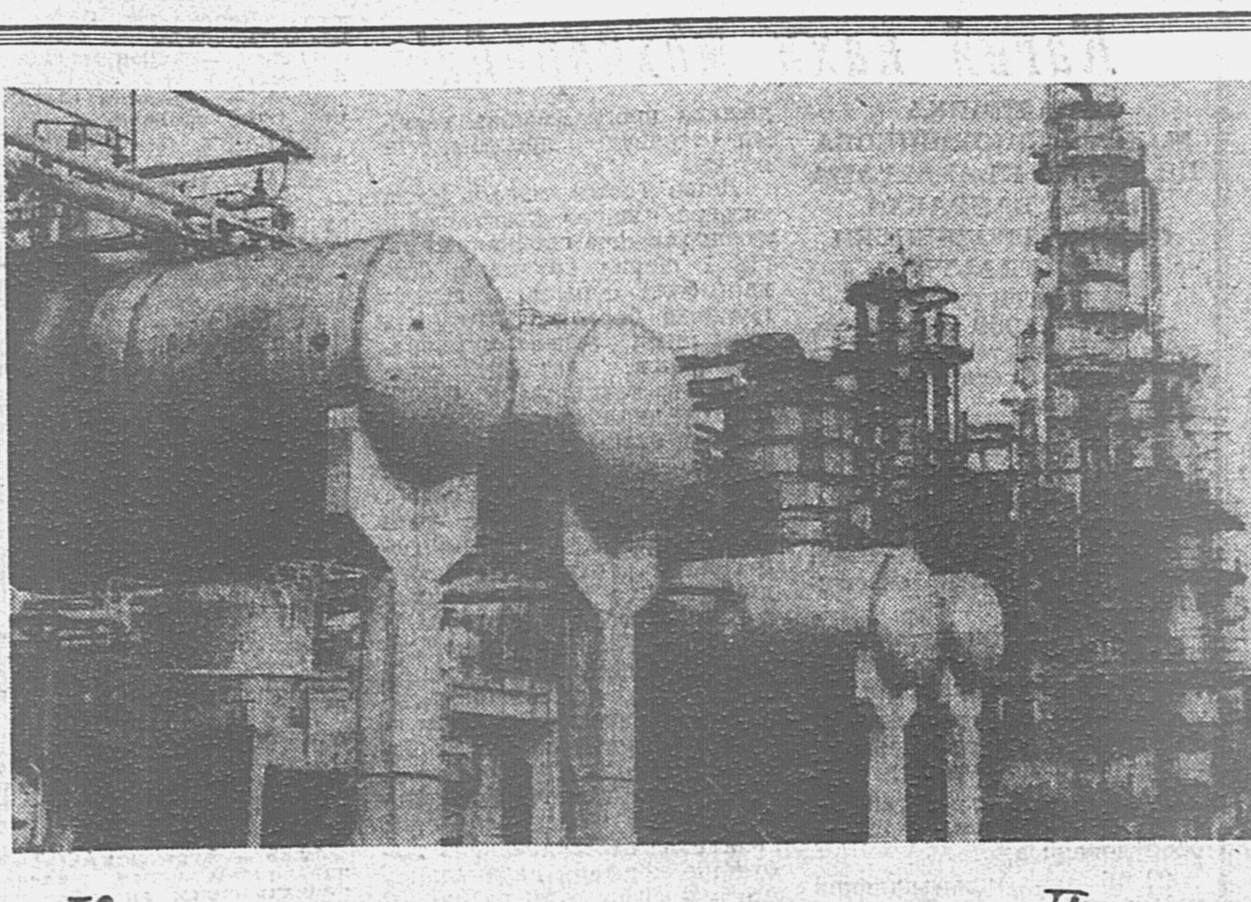
Цо бераш бегаш а бац. Шийі къаьстта жа Іул хьа а ийца, из леладе волавеннача денз бригаде арбичкала болх беш хадданза Наурдена уллув хиннай из, дикадар, водар, халонаш цунца екъаш.

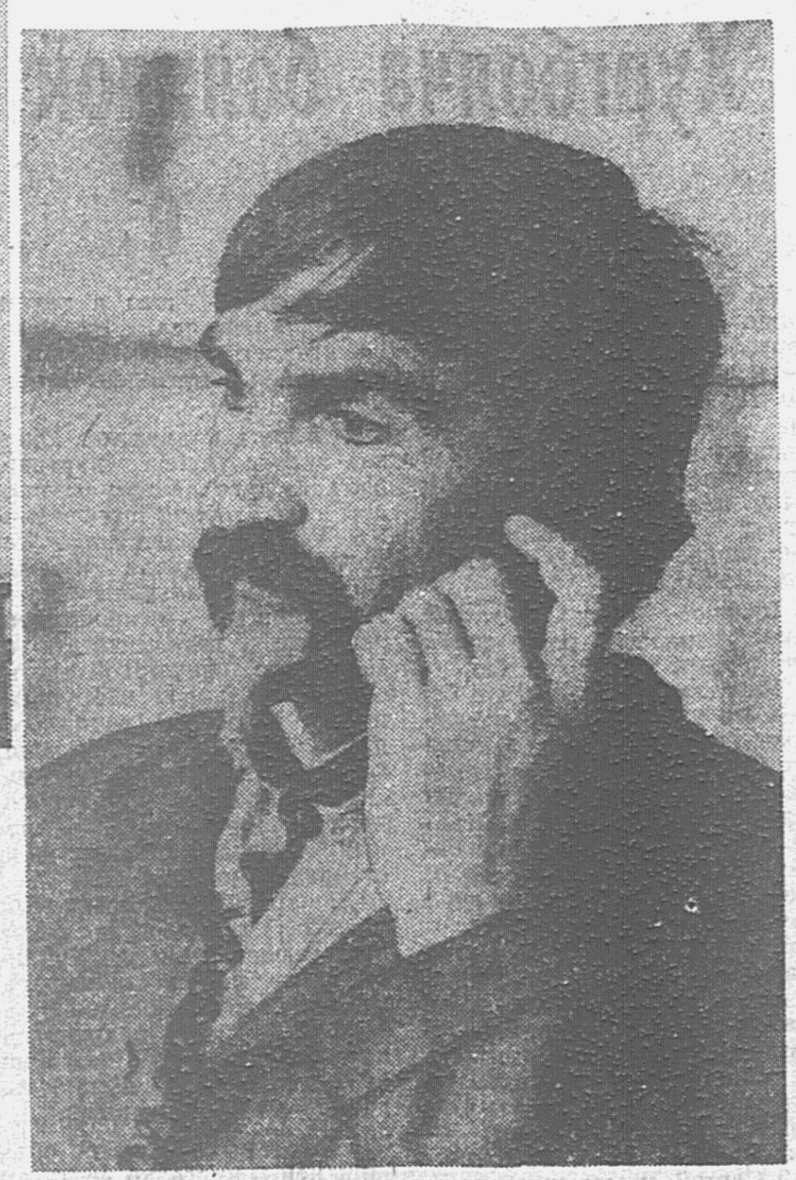
Дицлургдоацаш дег чу дийшача, хьай вахаре лоархІамегІа хиннача гІулакхех дувца аьнна шийга дийхача, кІезига сабар а даь, Наурде аьлар:

— Уж кІезига дац. Халланза дагалатт дас шийі жа Іул леладе сайга хьаленна ди. Дерригa цу тІара дІадоладелар. Дицлургдац 1957 шу. Сийлахь-боккхача Октябра 40 шу дизара цІей дезле кийчлуш дар тхо. 7 ноябрь тІаккхачалехьа ши ди хьалха Коммунистически парте кандидаталла дІаийцар со.

Парте съезде цига мел дувцар дагалаца гІертар Наурди. ХІана аьлча, цІавеча, съезде даьча къамаьлах, парте мехка къахьегамхошта хьалхашка увттадеча декхарех наха хоам бе дезаш де декхарийла волга ховр. Цига волаш газета тІара дийшар цо шийна Социалистически Къахьегама Турпала цІи ялара дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ. Ца тешаш массехказза дийшар из. ХІана аьлча изза сийі дара ше доккха хІама ца дича санна хетар. ТІаккха кхетадир, тІехьа тІайоагІача хана кхы а доккхагІа толамаш даха ше декхарийла веш хІама из долга. Цудухьа цІавеча кхы а хьинарегІа тІатеІар балха. Съезд хинна шу даьлча, хІара бІаь жийна тІехьара 151 Іаьхар хьакъоаста а беш, хІара устагІа тІара 3,4 килограмм тха лергар. план 2,6 килограмм йолаш.

М. ХАМАТХАНОВ.

Кхоана—химика Ди

Грозерча А. Шерипова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача заводе эггара дикагIчарех лоархIаш я Тулушев Энвер Фаридович керте латта карбамидни депарафинизаце установка. Предприяте цехашта, установкашта юкъе шерра йоаржаяьча социалистически яхье шийттaлагIа пятилетка йолаелча денз хьалхле дIа ца хецаш хьайоагIарех я цун коллектив.

Укхаза къахьегача нахах хIаранс караерзаяьй шишшакхоккха смежни говзалаш. Коллективера хIара кхоалагIвар рационализатор а ва. Царна къаьстта белгалваьннав установка а завода а ветеран В. Водопоенко.

— ТкъесталагIча Ерригсоюзни партийни конференцена къахьегама совгIат а кийчдеш, химика Денна сийленца накъа а даьхка, карарча шера хьалхарча ах шера план цхьа бутт ханал хьалха кхоачашъе лаьрхIад тха коллективо, — яхаш дувц установка оператора, къонача коммуниста Бекмурзиева Розас.

Р. АУШЕВ.

СУРТАШ ТIА: 1). Карбамидни депарафинизаце установка; 2). Смена кулгалхо, воккхагIвола оператор В. Водопоенко.

Автора сурташ.

ЦIЕЙНА НАКЪАДОАГIАШ

Укх шера 29 мае вай мехка дезду химика Ди. ШийттaлагIча пятилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяра, XIX Ерригсоюзни партийни конференцена сийленца накъабахара политически къахьегамен хьинар айдаь болх беча химикаша керда къахьегама толамаш а даьха, дезду шоай цIей.

Мехкдаьттахимически химически промышленность езача индустре керттерча даькъах цаI да. Цо чIоагIа влияни ю технически прогресс яра, мехкара производительни низаш дегIакхувлара. Химически промышленноста предприятеша хьаю дукха материалаш.

Мах баь варгвоалаш да синтетически каучуки, лаьттан эффективность айъеш йола минеральни удобренеши хьаяр. Баха нах кхачанца Iалашбеча, барзкъаш, кога гIирс беча, промышленносте а юртбоахаме а технически прогресс елга сихдеча, гIишлошъечен транспортен пайда ийбу химех. 1985 шера тIанийцай «СССР халкъа боахама 2000 шерага кхаччалца йолча хана химизаци яра йола комплексни программа». Цу программагIа халкъа боахама химизаци яра болча кертерча лостамагIа хьаде лерхI синтетически кIувнаш, пластически массаш, хьоасийн таьши, эффективни минеральни удобренеш. баьцовгIаш лораю средстваш, керда красителаш, тайп-тайпара химически добавкаши реактиваши.

Машинашъеча, электротехнике, юрта боахаме, быте, иштта кхычахьа пластмассех пайда а ийбеш, доккха беркат хул. Автомобильни заводашка металла кхаьйиъ тонна меттел дIайохийт цхьа тонн полимерни материалаш. Химех пайда ийбу унахцеIно лораеча а. Лоаца аьлча, халкъа боахаме цхьаккха моттиг яц химех пайда ца ийбеш.

Цу лоархIамеча гIулакхa тIехьа доккха дакъа лоац СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода коллективо а. Укх шера ткъаь дийттазлагIа дезду цо химика Ди. Заводе арахеца тайп-тайпара химически продукци Iалаьмате боккха лоархIам болаш я. Укхаза арахеца этилови спирт иттазза дарегIа да кхачан бийдалах доаккхача спиртал, хIаьта ший физически а химически а свойствашка диллача кхачан спирта ийсса да из. Из бахьан долаш спирт доаккхаш хинна эзараш тоннаш кIа, коартолаш, кхыйола продукташ спирт даккхара дIа ца ухийташ йисар.

1955 шера арахецаш хинначул 19-зза дукхагаI я укхаза арахеца валови продукци. Фенол арахецара юкъхьанца хинна мощносташ 2,8-зза лакхъеннай. этилови спирт хьадара мощность — 1,8-зза, этилен — 2,4-зза, дубитель — 1,5-зза.

Балха тIа башха-дика производственни хьокхамаш дахарах завод болх бе йолаелча денз 80-зза социалистически яхье призови моттигаш еннай предприяте коллективана, царех СССР мехкдаьтта чакхдоахачен мехкдаьттахимически промышленноста Министерства предприятешта юкъе яьржача Ерригсоюзни социалистически яхье — 57-зза, «Грознефтеоргсинтез» объединене предприятешта юкъе — 23-зза.

Республикерча промышленни предприятешта юкъе эггара хьалха, 1971 шера, заводе арахеца йолайир пачхаьалкхен дикала Знак йола продукци. ХIанз предприяте арахецача продукцех 37,4 процент яр из я.

Коллективо творчески къахьегарах 34 шера заводе кийч а яь, юкъейоалаяьй цаIи ахи эзар йоккха организационно - технически мероприятии кердача технихах йола задании. Цар 15 миллион совгIа сом пайда баьб. Цу юкъа производствана юкъейихьай пачхаьалкхенна 26 миллиони 300 эзари сом пайда баь йола 22,5 эзар рационализаторски предложении 327 изобретении. Заводе болх бечарех хIара 3—4-гIа вар рационализатор ва.

РСФСР заслуженни рационализатор яха Сийлен цIи лелаеш ва инженер А. П. Литвин. Нохч - ГIалгIай АССР заслуженни изобретатель яха Сийлен цIи еннай центральни заводской лабораторе начальника С. А. Мичуринана, Нохч - ГIалгIай АССР заслуженни рационализатор яха Сийлен цIи лелаеш ба центральни заводской лабораторе тIахьожам лоаттабеча автоматизаци яра йолча лабораторе начальник А. Н. Костюченко, КИП-а цеха воккхагIвола мастер В. И. Степаненко, йоккхагIйола инженер Р. А. Тихомирова, ремонтно - механически цеха мастер Б. В. Скляров, слесарь Я. М. Кравец, керттерча инженера заместитель З. Х. Чингариев, слесарь В. А. Воронов.

Мехкдаьтта чакхдоахачен мехкдаьттахимически промышленноста дикагIвола рационализатор» яха Сийлен цIи еннай техотдела начальника И. М. Давыдовна, ЦЗЛ начальника Г. Г. Еремеевана, РМЦ мастера А. А. Архиповна, № 17-18 йолча цеха начальника В. И. Ныркована, керттерча инженера заместитела А. В. Жилина профкома председатела А. П. Минькона. ХIаьта «Мехкдаьтта чакхдоахачен мехкдаьттахимически промышленноста дикагIвола къона рационализатор» яха Сийлен цIи еннай РМЦ начальника заместитета А. В. Ивановна.

ЛоархIаме проблемаш къестаяра лаькъе завода коллективо айхха бувзам а лоаттабеш. болх бу 15 Iилман - тохкама институтаща.

Хьинаре творчески къахьегарах заводерча дукъхача болхлошта доккхий правительственни совгIаташ деннад. Лениней Къахьегама Цlеча Байракхен орденаш еннай аппаратчика В. А. Тимошенкона. Октябрьски революцен Знак Почета яхен орденаш лелаеш ба аппаратчик Б. И. Галушко, слесарь А. И. Матюхин. Къахьегама Сийлен шоллагIчен кхоалагIчен степена орденаш еннай Грануляторщика Г. П. Ширяевна, Къахьегама Цlеча Байракха ордени «За трудовую доблесть» яха медали леп ОТК инженера З. С. Магомадовай наьхка тIа.

В. И. Ленина ордени Къахьегама Цlеча Байракха ордени лелаеш ва аппаратчик, КПСС Грозненски горкома член Г. А. Маслеников. Цунна еннай «РСФСР заслуженни химик»: яха Сийлен цIи. Хьалкъа ДоттагIлен орден еннай цеха начальника М. Г. Гамзатовна. Ленина орденаш лелаеш ба мастер И. Т. Андросов, слесарь Ю. А. Филатов. ХIаьта иштта пачхаьалкхен деза совгIаташ денна ба смена начальник В. И. Миргородская, тракторист Х. Х. Тасуев, аппаратчик Г. И. Шевердина, верригаш а орденаш еннараш 122 саги медалаш еннараш 730 ва.

Дуккхача къамех, аьлча 30 совгIа долча къамех, нах ба заводе къахьегаш. Цудухьа интернациональни коллектив я ала йиш я цунах. Предприяте кулгалхоша, ерригача коллективо доккхал а деш, башха-дика производственникаш лоархIаш ба «РСФСР заслуженни химик» З. Х. Чингарев, слесараш М. А. Мамаев, Ш. А. Ахмурзаев, В. С. Вешаев, Я. К. Керимов, цеха начальник М. А. Ясаев, инженер З. С. Магомадова, кхы дукха бараш а.

Иштта къахьегаш а, шоай предприяте сий лакхалоаттадеш а болча химикаша шоай потребителашта продукци лоаттаяра договорни декхараш толамца кхоачашдаьд дIабахача биъ бетта. Товарни продукци арахецара пачхаьалкхен план тIехкхоачашъяьй.

Укх шера хьалхарча квартале Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг а йоаккхаш. ахчан премин хьожайир завода коллективана. ХIаьта вай республикански яхье хьалхара моттиг а луш, цунна елар КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байрах, иштта республикански Сийлен улга тIа а йихьар из.

Химзаводерча цехашта, сменашта бригадашта юкъе яьржача яхье хадданза укх шера хьалаха а латташ, башха - дика къахьегама толамаш доахаш хиларца белгальяьнна я Анисимов Александр, Бородин Александр, Севастьянов Анатолий, керте латтача цехий, Богаевская Надеждас, Чернов Владимира, Крымов Николая кулгалдеча сменай Даниллин Григорий, Руднев Евгений, Азизов Азиз керте латтача бригадай коллективаш. Цар хIара сменагIа нормаш массаза а дикка тIехкхоачашъярал совгIа, шоаш хьаеш йола тайп-тайпара продукци дикен тIехдикен мара хилийтац. Цудухьа дика къахьегама совгIат кийчдаь накъабаьхкаб уж шоай цIейна.

П. ВЕТРОВ,
СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода директор.

Пусковой гIишлош хьалъеча

БРИГАДА ХЬАЛХА Я

Шерра социалистически яхь йоаржаяьй Нохч - ГIалгIай гIишлон управленена чуйоагIача СМУ-5 гIишлон участкай коллективаша XIX Ерригсоюзни партийни конференци хьаеллача денна дика къахьегама совгIат кийчдара. Цу яхье хьалхалаттачарех цаI я Хайдаева Тамара Хамидовна керте латтача шоллагIча гIишлон участка коллектив. Дерригача технико - экономически хьокхамий биъ бетта плани тIанийца декхараши толамца кхоачашдаьд цо. ХIанз цу участка гIишлонхоша Грозней Чехова улицагIа хьалъеш я укх шера йиълагIча квартале эксплуатаце дIаяла езаш йола общежити. Укх шера январь бетта мара дIадоладаьдац цига гIишлон балхаш. Цхьабакъда, хIанзлехьа дукха хIама ца эшаш ши этаж етта баьннаб участка гIишлонхой. «Лакха овсарле йолаш, хатари аварии ца хулийташ болх бергба» яхача московски гIишлонхой инициативагIа къахьегача цар цхьаккха ди дIадахийтац шоай норма 105—110 процент кхоачаш ца еш.

ПхелагIча гIишлон - монтажни управлене эггара хьалхарчарца хозрасчетагIа, бригадни подрядагIа болх бе йолаеннача бригадех цаI я Марченко Бориса кулгалдеча каменщикий бригада коллектив. ХIаьта укх шера цхьоалагIча январе денз йиззача хозрасчетен самофинансированен кердача системагIа болх бе болабелар СМУ-5 гIишлонхой. ТIаккха, дуккхача хана денз хозрасчетагIа къахьегаш йолча Борис Михайловича бригада балха тIа башха Iаткъанзар из кердадар. Цу даькъе йоккха опыт йолаш яр из. Цудухьа экономически реформа хьалашка кIезиг-дукха нийсъенна халонаш сиха эшае а боагIача боарамагIа болх дIабахийта а вIаштIехьдаьлар цун.

Ткъаьх сагах латтача бригада коллектив чIоагIа барт-цхьоагIо йолаши интернациональни коллектив я. ЦаI массанена тIехьа, массава а цхьаннена тIехьа яхача коммунистически принципагIа къахьегаш ба бригада гIишлонхой. Цудухьа денгара денга дикагIа хул цар производственни хьокхамаш. Карара бутт чакхбоалача хана хьаэц цар тIабоагIача бетта йола задани. Нагахьа санна, цар из толамца кхоачашйича хIаране эца алапи 180—190 сом е кхы тIех хул, луш йола ахчан премии йоацаш. Цунца лакхлу гIишлонхой материальни безам. Цудухьа бригаде укх тIеххьарча хана моттигаш нийслац гIишлонхоша къахьегамен производственнии дисциплина телхаеш. ХIаьта корта бохабеш дола малар менна цхьа саг гучаваьннавац бригаде.

Овсаре къахьегарах кхоачамбац гIишлонхоша, цар къовсам лоаттабу гIишлон балхаш дикен тIехдикен мара ца хилийтара а. Из а цхьа бахьан доацаш дац. Нагахьа санна, бригада баьча балха юкъе брак нийслой, цо бетта баьча балхах доагIача алапех итт процент дар кIала соцаду. ХIаьта цхьаккха тайпара брак а йоацаш, пачхаьалкхен плани тIанийца декхараши цар тIехкхоачашдой, цунга хьежжа лакхлу эцаш дола алапи, тIа-тIа дукхагIа хул хьежаеш йола ахчан премеш. Цудухьа шоай низ кхоачар ду цар шоаш деш дола гIишлон балхаш цхьаккха тайпа даккха гIалат доацаш хилийтара. Цу даькъе дика ка йоалаш хьайоагIа бригада коллектив укх пятилетка шерашка.

Шоай декхараш массаза цIена кхоачашдеш, кхычарна хьокхам телаш бола каменщикаш кIезига бац укхаза. Царех ба къахьегама ветеранаш, кагирхой хьехамчаш Верзун Анатолий, Маслов Александр, Саломотин Владимир, къона каменщикаш Байсангурова Ачи, Хаслаханова Танса, Мучаева Ровзан, кхы дукха бараш а.

— Марченко керте латтача бригадо моллагIдола декхараш дизза кхоачашдергхиларах цIаккха шеко яц, — аьлар участка начальника Т. Хайдаевас. — Керттердар да ше керте латтача гIишлонхой къахьегам дика вIаштIехьбаккха цунна хар, ший декхараш даим цIена кхоачаш а деш, хIаранегара доагIаш дар цо хьадехаш хилар. Балха тIа йоккхагIа опыт йола каменщикаш цо хьожабу цIеной саьнаш доттача, йовкъаш йохкача, кхыйолча бехктокхамеча участкашка. Цудухьа цун коллектива балха тIа хьовзам хинна цхьа моттиг нийслац.

— Экономически реформа кердача хьалашка тхо болх бе доладелча денз дикка хувцаденнад тха балха тIара гIулакхаш, — аьлар Борис Михайловича. — Бригадерча хIара каменщика производства визза вола да лоархI шийх. Цудухьа цхьанне санна бригадерча гIишлонхоша учет лелаю дIадохийтачун, цхьа сом а зехьа довра кхер.

Шоай балха тIа Iаткъаш а сихха къоастае езаш а дукха проблемаш, халонаш хиларах дувц бригадерча гIишлонхоша. Нагахьа санна уж нийслуш ца хилча шоай болх дуккха дикагIа дIагIоргхиларах дог тийша ба уж. ХIанз уж къахьегаш болча гIишлон участке болх беш шиъ башенни кран хила езача, цаI мара яц. Каст-каста гIишлонхой болх юкъагIбоах кирпишк, П-15, П-22 яха аьшкбетона изделеш, ца хиларах. Къаьстта во латт укхаза арматурни изделеш Iалашъелга. Пусковой гIишло хьалъеча цхьаккха дича а нийсдалийта йишйоаца кхоачамбоацараш да уж. Материально - технически Iалашо елга цIенхаштта тоа а даь, гIишлонхой балха тIа Iаткъаргдола гIулакхаш ца нийсдалийтара сихха оарцагIбала декхарийла ба Нохч - ГIалгIай гIишлон управлене кулгалхой, общественни организацеш.

Б. КОСТОЕВ.

БАРТТАЙНА КОЛЛЕКТИВ

Вайна массанена ховш мадий. хозача барзкъо мел сибат доаккх сага, мел дог гIоздоаккх. Къаьстта кхалнаьха безам хул каст-каста шоай тIабувха гIирс эргабаккха. Цу тайпара гIулакхаш де ховш я Грозерча № 8 йолча ателье коллектив.

Шовзткъа совгIа саг чувоагIа барт-цхьоагIо йола цун коллектив интернациональни я.

Из хьайийллача денз массанена дика новкъост а гIонча а хинна дIаэттай йоккха балха опыт йола ателье заведующи Озиева Лида.

Чуваьнначоа бIаргагу хоза тоаяь фойе, хьалъэхка дада тайп-тайпара кIадаш, кийчача моделей а машинкаца хоза догам даьча хIамай а выставкаш. КIаьдача креслаша гобаьча истолаш тIа кердача модай журналаш укх, царга хьажа а шоашта езаенна коча фасон харжа а йиш я заказчикий.

ХIара кхалсага ханага куцага хьежжа хьехам бала а, ше Iомадаь кердалар довзийта а массаза кийча я Самбиева Камета. Из безаме йоI художник-консультант я. Ший къахьегама вахар дIадоладир Каметас укх ателье. Массехк шу хьалха школа яьккхачул тIехьагIа укхаза ше балха дIаэцар дехаш ера из. Юххьанца этта халонаш дIаяха новкъостал дир цунна хьехамчас Озиева Лидас. Цу хана денз ший балха говзал лакхъеш йоагIа Камета.

Малаш ба ателье дикагIа къахьегараш яхача хаттара жоп а луш Лидас йоах:

— Саутиева Раяи Картоева Маккен тха дикагIа бола закройщикаш ба. Къоначарна хьехам а луш, хьокхам а телаш шерагара шерага шоай а цар а профессиональни говзал лакхъеш болх бу. Цар кхоачашдеча заказашта раьза хулаш, дег тIара баркал яхаш дIаух дукхагIбараш.

Иштта, производственни декхараш дика кхоачашдарца, белгалбаха лов сона лакха квалификаци йола мастераш Кисенкова Валя, Чемхильгова Фатима, Салтыханова Лейла, Мальсагова Мадина, кхыбараш а.

ХIара квартале производственни план кхоачашъярах дуккхаза Сийлен грамоташ а ахчан премеш а тийннай тхона.

ТIеххьарча шерашка коллективо даьхача толамашка хьежжа, лакхерча разряда ателье яьй «Чечингшвейбыте» №8 йолча ательех. Кердача низаца дIаболабир цо укх шерара ший болх.

— Оаха массане дика кхетаду мел бехктокхаме декхар да тхоашта хьалхашка латтар, — йоах Озиевас, — атта дац наьха хьашташ дика а тIехдика а кхоачашде, хозача барзкъаца уж гIадбига. Цу хьакъехьа хала болх ба тха бар.

Шоай чоалхане болх аттагIа хургболаш массаза бувзам лелабу цар Быта ЦIен лабораторе конструкторашца. цар кулгалца кхыча ательешца цхьана дакъа лоац моделей демонстрацешка. Дукха уйла а низ а тIабахийта беза, цига хьокхача барзкъий моделеш кийчъеш.

Дуккхаза хьалхара моттигаш яхарца белгалбийннаб уж.

Балха толамаш даха а нийслуча халонашта духьала латта а дуккха аттагIа хул иштта барт-цхьоагIо йолча коллективана. Из дог тийша я XIX Ерригсоюзни партийни конференци хьаеллача денна дика къахьегама совгIат кийчдаь ше накъагIоргхиларах. Цу гIулакха мел эша таронаш я цун.

Т. АМИШЕВА.

Перестройке хьалхсалаттараш

КЕРДАЧОХ ПАЙДА ЭЦАШ

Машина чу ше бензин детта ваьлча, 9 сома маьха чек дIаелар шоай заправщика Назрановски района «Экажевский» совхоза партийни организаце секретара Тумгаев Мухьмада. ТIаккха цецваьннача сона бIара а хьежа, аьлар цо:

— Тха совхозе-м вац ер мо дола чекий книжка доацаш зIамига, воккха кулгалхо а специалист а. Сона, масала, хов бензина а кхыдола сай балха гIулакхашта лаьрхIа а укх шера совхозо хьахийца ахча мелад а из мичахьа дIа-хьа дахийта деза а. ДIабахача биъ бетта 22 сом совгIа дехкад аз цох.

Иштта вIашагIйолла йолаьй совхозе хозрасчетни система: шоай балха гIулакхашта эшачох шоаш ахча телалга, хьанийцар дукхагIа пайда лургболчa тайпара дIадохийталга. Иштта юкъедоаладеш да совхозе производствана предприятех (объединенех) дола керда СССР Закон. ХIанзза а дукха эргалонаш яьй цо совхозе, еш а латт. Кхы Iаяха доккха зе ца хулаш чакхъювл уж укхаза, хьалха яьча кийчон лард тешаме хилар бахьан долаш. Хувцаеннай дуккхача хана денз хозаш хинна тайп-тайпарча подразделеней цIераш а: отделени, бригада, звено. ХIанз каст-кастагIа хоз укхаза керда хьахинна цIераш: агроцех (из хьаьй ерригa кхо бригада вIашагI а теха. Цун начальник — РСФСР заслуженни агроном М. Дзейтов), подрядни комплексни отряд, подрядни коллективни звено, подрядни дезала звено, кооператив, иштта кхыяраш. ХьалхагIа кхо — виъ саг мара вацар совхозе шоай кассе мел финансаш я, уж мичахьара хьатIайоагIа, мичахьа дIаух ховш. ХIанз массанена а хов, кхыметел болхлошта а. Вешта, уж ба а ма бий эггара хьалха из ха дезараш а шоай производства, шоаш хьадеча хIаман бизза дай хила безараш а. Иштта белгалдаьккхад из дош экономически радикальни реформо а. Совхоза кулгалхоша, специалисташа дика кхетабаьб цу реформа керттера чулоацам: коллективашка эггара хьалха наха юкъера дIаяккха еза экономически знаней боадо. ХIана аьлча, хала ма дий наькъахочоа баьдеча гIолла а никъ леха.

Цудухьа КПСС ЦК июньски Пленум хиннача хьалхарча деношка денз дIаболабир совхозе экономически дешара болх. Боахама дерригача доакъошка, йоккхагIйолча подразделенешка вIашагIъехкар ший тайпара экономически дешара школаш. Бокъонца йола методически центр хилар совхоза экономически службах. Керттера экономист И. Балаев цахаддаш кердадар тохкаш, таханара экономически знанеш дикагIа наьха кхетам чу ювшаргйола формаш, методаш лохаш творчески къахьегаш ва. Ше а хул из нахаца занятеш еш.

— Экономически мотт тхона — кулгалхошта, специалисташта ховра, аьнна, пайда бац, хIара болхлочоа из ца хой, — аьлар совхоза директора Я. Галаева. Цудухьа нарга из дукхагIа а кIоаргагIа а Iомабайта гIерт тхо.

ГIертаче, аттагIа, дикагIа чакхдоал-кх совхозе моллагIа дIадоладаь керда гIулакх, цудухьа хул-кх укхаза кхычахьарчул сихагIа эргалонаш.

Гуш я уж кхашка а хьайбай боахаме а. Нах шоаш, цар оамалаш-уйлаш а кIезиг - дукха хувц а е н н а й. Къаьстта хоалуш да: шоаш хьадеча хIаман дай шоаш хилар наха къаьгга дIахайналга. Масалашца дувцаргда вай из.

...Юрта йисте лакхача гув тIа уллача № 2 йолча совхоза фермах «бIарг» а техе мара айлац укхаза Iуйрина хьалбоала малх. Бовзаргбоацача баьннаб из гув. ХьалхагIа тиша цхьа-ши отари цун гонахьа яда бунаш мо йола зIамига гIишлонгаши мара хIама яцар цига. ХIанз йоккхача кердача базай корпусаш, кхыйолча производственни гIишлоша кхаьлаб гув. Царна юкъе белггала я хьайбаш леладерий бIарчча культурно-бытовой комплекс. «Хьайбаш леладерий цIа» да из. Вешта доярка-м «хьаьша цIа», аьнна, боча цIи тиллай цох. ПаргIатта хоза кийчъяь зал я цу чу, чаме даар кийчду кухне. кулгюхь дила моттиг, душ, саIаIа, кIаьдвенначоа ший цIагIа мо вижа-гIатта моттиг я. Телевизор, радиоприемник, магнитофон. лакха ховчоа — пандар, деша газет, журнал... ЦIаккха а хиннаяц укхаза хIанзара паргIато.

Дагарбалац хIанзарча директора цига уж хувцамаш лалехьа, цу ферме болх хьабе дояркаш, скотникаш ца корабоагIаш ше юрта гIолла баьха го. ХIанз (моттиг хилча) цу ферме балха баха кийча болаш дукха мехкарий ба юрта. Тамаш а яц: хов царна, сел дика наьха культурно-бытовой хьашташ вIаштIехьдахарал совгIа, цу ферме къахьегама хьалаша тоадаьлга, дукхача хана денз кулг-кара доахан ца детталга.

Иштта сага фактор лоархIача метте сихагIа сомаювл наьха инициатива, къахьегама кхоллам, балхацара безам. Хьалха хинначар мо шийна хало е, садаа дезаш вац хIанз ферма заведующи И. Альдиев. ДукхагIча даькъе болхлоша шоай бе ехкай производствана экономически доалдара рычагаш. ХIанз шийна ахчан чек ца яйича шура дIалац фермас совхоза. Ишта да совхозо ферме болх беча наха. тIадувха барзкъа, кхыйола балха эша хIама луча а ферманен совхозан юкъе латташ я Альдиева Тамара. Цунга гIолла шоайла дIахьа мах бу заказчикои (совхозо) подрядчикои (ферма). Тамара — фуражир я.

Хьожаргда вай болх иштта вIаштIехабаьккхачул тIехьагIа ферма производственни гIулакхаш мишта хувцаденнад. ДIадахача шера, бокъонца подряд юкъеялехьа 375 етт бар ферме. Укх шера 300 мара бац. ЛертгIа кхаьбача а кIезига шура луш, из бахьан долаш зе мара пайда ца беш хиннараш дIадаьхад. ТIаккха из зал Iул тIерадаьлча шура а кIезигъяла тарлора хIаьта а из хилапзар. ХIара дийнахьа соахкарчул 5—6 центнер дукхагIа шура йоаккх хIанз ферме, планал совгIа из дIа а лу. Укх шера хьалхарча квартале планагIа йоагIачул 270 центнер дукхагIа шура елар совхозо пачхаьалкхенна.

ХIанз дийнахьа хIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача 8,3—8,5 килограмм шура йоаккх укхаза. ДикагIа опыт йолча дояркаша: Сурхоева ХIажара, Пислягина Нинас, Алиева Умакусума 10—11 килограмма га дIакхоачийт из хьокхам.

Лакхденнад дояркай алапещ а. Цхьабараша 300—350 сом эц бетта. Алапеш дIа-хьа декъар, балха учет лелаер а бригада совет я.

Шерра пайда эц ферме дезала подрядах а. Дулха леладу хьайбай Iул Гельмиханова Тамаре дезало подрядагIа кхоаб (6 саг ва уж), хIаьта кагий Iаьсий леладелга (хIанз уж 250 да укхаза) Альдиев Iийсай дезало шоашта дIатIанийцад. УнахцIена дика тоаденна да уж. Лоацца аьлча, хIара хьайбай Iула ший тешаме да вола да укхаза. Цудухьа вIалла дага ца хиннача тайпара лакхлуш йоагIа хьайбай продуктивность. Дулх, масала, цу хьалхарча квартале 745 центнер дIаделар совхозо пачхаьалкхенна, план — 550 центнер йолаш.

Кхашка гIоргда вай. Укхаза а дIа-хьа мел вахача хьадетталу перестройка керда фо. ДIадахача шера хьалха шоаш хиннача тайпара, къаьнарча хьисапе вIашагIъехка 12 звено яр укхаза коартолаш кхееш. Укх шера дерригa хувцаденнад. Хьалха шоаш дIатетташ хинна подряд (цун чулоацам, механизм дика ца яйзалга хургдар из). укх шера балха юкъеяккха лаьрхIар цар. Подрядо хьахьекхар: звенош сел дукха ца эшалга а сов нах лелабар дукха пайдане доацалга а. ХIанз 6 подрядни звено я коартолаш кхееш (хIаране цхьаьца бIаь гектар). ХIанзчул тIехьагIа кхы го баха безаргбац совхоза кулгалхой. коартолаш чуэцача хана гIо де тхона. яхаш школашка, училищешка дехар деш. Звеньевойшта хIанззе хов шоай кхашка коартолаш чуэца юртара мала воагIаргва а масса саг хургва а. Договораш яьй цар бахача нахаца. Алапеш лургдала, кхыйола материальни поощренеш а хоадамболаш белгалъяьй.

Бехктокхаме гIулакх да доакъар Iалашлелга. Из а Аушев Беслана подрядни бригадо шийна дIатIанийцад. Хьалха из подряд йоацача хана а хиннай цу тайпара бригадаш. Кхычар хьалкхеяь культураш хьакха а хьекхе, доакъар фермашка хьадеча, е кха юккъе вIашкатехача йоалар уж. Бакъда, дIадахача шера гучадаьлар, цига а эргало эшалга. Совхоза фуражира комисси вIашагIа а елла, доякъара дикалга а хьеже мара хьаэцацар ферме хьадена доакъар. Мецача, дикка удобренешца хьаьндаь доацача лаьтта хьалкхедаь доакъар, дика хила йиш йий?

Из гIалат кхы нийслургдоацаш, доакъар кийчдара беррига болх шийна хьатIаэца лаьрхIар цу бригадо. Дирекци раьза хилар цу гIулакха. ДIаделар бригадана деррига 1500 гектар гаргга лаьтта, эшаш йола техника, дIаде фу, кхыдар.

ХIанз шоай кхашка чуийнна къахьегаш ба цу бригада болхлой. ДикагIйолча агротехнически хана дIайийр люцерна. кхыйола баьцаш, доакъара свеклаш, горох, кен. ХIанз сихбенна силоса хьажкIаш дIаювш ба.

Ца кхераш, фу хургахьогI, яхаш, юха а ца гIерташ, моттигерча хьашташка диллача шоашта пайдане хургда, аьнна, хетар балха юкъедоаладеш хийцца кердача наькъ тIа баьннаб цу совхоза къахьегамхой. Из да таханарча хана эшар а цо дIадехар а.

М. ЗАНГИЕВ,
тха собкор.

Тахан—пограничника Ди

ТIахьежача шек воаккхаш бар уж пассажираш. Сезонах ца йоагIаш а шоашта йоккхий йола а аьха курткаш-дутышаш тIа а ювхаш бола уж «Шереметьево» яхача Москверча дунен халкъашта юкъерча аэропорте скандинавски цхьан мехкара авиакомпане рейсагIа баьхкача доазол арахьарча наха юкъе сатем боацараш бар. Паспорташка хьожача хана а пограничникех лоралуш бар уж. Таможенни хьажар долча хана гучадаьлар цун бахьан.

...1988 шера апреле СССР-е баьхкар доазол арахьара туристаш. ХIаранега хьожача хана гучадаьлар барзкъашта чухьнахьа ювхача лаьрххIа кийчъяьча жилеткашка чудоалла сионистски чулоацам бола литература.

Политработника Юрий Солдатова протокола тIа язду:

— Цох тхона цIаьхха хиннa хIама хетац. Царех иштта ала доагIе, уж санна болча хьаьшаша служба болхлой тувлабергбац. «Москва» яхача къаьсттача тIахьожама пропускной пункта лични состав фийла лорадеш я СССР-е паччахьалкхен доазув. Лакхъю шийн профессиональни говзал, политически культура боарам.

Пограничникашца цхьана оаха яьккхача хана тхо тийшар доазув бокъонца Москве гIолла додаш хиларах. Гой яр да из уллув. укх наIара тIехьашка. Цхьа гIа баьккхача цигахьа, доазол дехье хургья. Бакъда, из хетилга мара дац, хIана аьлча уллув тешаме ха да — баьццара фуражкаш тухка нах.

Паччахьалкхен доазув лорадара, вай мехка зе-зулам де гIерталга соцадара декхараш «Москва» яхача ОКПП пограничникаша таможнеца айхха цхьана кхоачаш ду. Оаха дийцачо кхы тIа а бакъду иштта цхьана гIулакхаш леладеш болх банза баргбоацилга.

«...СССР-а цIаккха ца хиннача тайпара дерригача дунено теркам тIабахийтача перестройка процессаша юкъарчал доаццаш йоккха влияни йир «Москва» яхача ОКПП балха, — яхаш дувц ТАСС-а корреспонденташка ОКПП начальника полковника Аркадий Назаренкос. — Тхо чIоагIа тешаш да дуккхагIа бола нах вайцига дикача дагара боагIаш хиларах. Из бахьан долаш тха эпсараштa, прапорщика ш т а, сержанташта хьалхашка оттаду вай йоккхача паччахьалкхен боагIаш бола викалаш хилара декхар, хьаша лоархIаш, фусам-даьгара мадоагIара гIулакх долаш хьаьший тIаэцилга. ХIаьта ховш мадий, цкъаза эггара хьалхарча миноташка вIашагIкхийттача хана сагах хетачох мехнах хетар а отташ хилар. ХIаьта дукхагIча даькъе иштта нийслур пограничник ва. Цудухьа пограничникий культура лакхъяра къаьстта теркам тIабохийт часте. Личнн состава тIема говзал Iомаеча плана юкъе дода доазол дехьара метташ Iомаделга, из доагIа эпсараштa меттел салташтеи сержанташтеи. Цкъаза вайцига боагIа берригаш а хилац дог цIена. Цудухьа тха эггара керттера декхар да фийлал хадданза лакхъяр. Цу тIехь пограничникаша беча балха тIа новкъостал ду геттара дикача вай ханарча технико».

Дикача дагареи саг лоархаши хилар я «Москва» яхача ОКПП балха стиль. Цудухьа 1981 шера часта ялар Шеча Седкъа Орден а. Цунна юкъе гIулакх деш хила бокъо йоаккх дикагIчарех а дика бараша.

СУРТАШ ТIА: 1) Укх тайпарча кепайоазон продукце моттиг макулатура галеча я; 6Iаь гаргга мехкашца авиалинегIа бувзам лоаттабу вай мехко. (ТАСС).

ПТУ: вахари проблемаши

Хургболча болхлой йоакхо е

№ 3 йолча профтехучилище хIанз деша вагIа 800 гаргга саг. «Красный молот» завода болхлой кийчбу цо. Цу завода лаьрхIа училища дешархоша 17 тайпара продукци хьаю. Уж я: фланцаш, гIозараш, втулкаш, пальцаш, иштта кхыяраш. Завода госприемка викалаша цар хьаю продукци дIаийю.

Заводе болх бечарна юкъе кхоалагIа дола дакъа училищера дешархой ба.

Каьстта белгалбаха безаш ба училища яьккха заводе болх беш бола Ленина орден енна завода директора заместитель Крапивин Владимир Николаевич, Къахьегама Цlеча Байракха ордена кавалер, цеха мастер В. Ковалев, Ленина ордена кавалер К. Шиянова — токарь, Къахьегама Цlеча Байракха ордена кавалераш А. Мигус, В. Наниев. Социалистически яхье хьалхалатта завода къахьегамхой: А. Синчинов, Н. Гашин, С. Савельев, А. Олейников, 6Iухой-интернационалисташ — Савельев Сергей, Каюрлицкий Сергей, иштта кхыбараш.

Аргуне «Красный молот» завода филиал хьалъяр бахьан долаш болхлой тоъац. Филиалаи заводаи станочникаш, станокий операторош, станокий наладчикаш, промышленни оборудовани тоаеш бола слесараш, электрооборудовани тоаеш бола электромонтераш эш.

Уж говзалаш дешархошта Iомаеш ба заслуженни мастераш П. И. Проничкин, А. Г. Усик, Н. С. Игнатов, А. Г. Иванов, В. И. Быцутенко, В. П. Сергеев, кхыбараш.

Училище кагирхошта тIема - патриотически, интернациональни, атеистически кхетам балара йIаьхий опыт йолаш я. Дешархоша доккхий толамаш доах физиках, математиках, литературах йолча олимпиадашка. Училищена къаьстта лоархIам болаш я информатикаи вычислительни техникаи кабинет. Цу чу я хIанзара чоалхане компьютерни техникеи микропроцессорни средстваши. Цу дешара комплексо новкъостал ду кагирхошта робототехника, говза технологеш юкъе-йоаелга кIоргагIа довзара, производство кхы а технически Iалашъяра. Цу класса кIийлен тIа болх беш я тайп-тайра говзалаш Iомаю кружокаш.

Училища коллектива балхах язде-м дукха хургдар, бакъда, дувца безам ба къоастаянза йолча проблемех. Уж ювц оаха хадданза. Уж проблемаш завода кулгалхошта а хьалхашка латт, хIаьта иштта — профтехобразоване госкомитета а. Цкъа-дале, дешархой тишъеннача, къаьнача оборудоване тIа Iомабеш хинна ха дIаяхай. Иштта доллаше, кердача техникаца мастерскеш Iалашъяра гIулакх леладара леладу заводо. Числовой программировани йола станокаш еннаяц.

Дешархошта общежитена лаьрхIа корпус хьалъяра дош къоастадаьдац. Училище баха моттиг а йоацаш, дуккха бола дешархой завода общежите а квартирашка а бах. Царна боагIаш бола кхетам бала вIаштIехьдалац из бахьан долаш.

Облсовпрофо клубни объединеней 3 кулгалхо вайтавар тхона. ХIаьта заводо цхьаннена мара алапи лац. ХIаьта тха халхара коллектив 1987 шера Кремлевски сцене выступленеш ярах совгIаташ денна ма-йийй. ХIанз из йохаш я, кулгалхочоа алапи дала йиш ца хиларах.

Хьалха заводо новкъостал дора училищена лозунгаш, транспаранташ, кхыдараш де художник вайте. ХIанз художник вац.

Тха поискови группас дукха материал гулъяьй училища историех. Из хоза кийчъе ловра. Художник ца хилча из дулургдац. ХIаьта художественни фонде дукха мах боаккх из дерг. Заводо новкъостал ца дой, из дулургдац.

Училищес кхетаду хозрасчета тIа яларах заводага халонаш кхаьчалга. Из иштта дале а, училище йицъялийта йиш яц. Цо завода болхлой ма кийчбой!

М. ТОКАРЕНКО,
№ 3 йолча Грозненски СПТУ директора заместитель.

Кагий нахи мехкарийи!

АКАДЕМИКА М. Д. МИЛЛИОНЩИКОВА ЦIЕРАГIЧА КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕНА ГРОЗНЕНСКИ МЕХКДАЬТТА ИНСТИТУТО

1988 — 1989 дешара заочни факультете студенташ дIаэц е специальносташ Iомаергйолаш:

08.02 — мехкдаьттеи гази лахара а тахкара а геофизически методаш;

08.05 — мехкдаьттаи газеи геологи;

09.09 — бурув тохаш мехкдаьттаи газеи скважинаш яхар;

09.07 — мехкдаьттеи гази йоаллача моттигашта разработкеи эксплуатации яр;

07.03 — доагара - энергетически комплекса даькъой экономикеи доал дари;

17.02 — мехкдаьттан газеи промыслай машинаш а оборудовани а;

21.05 — промышленни установкайи технологически комплексайи электропривод а автоматизаци а;

29.03 — промышленнии гражданскии гIишлош хьалъяр.

Грозненски мехкдаьтта институте заочни факультете даэц яьнна ха ца лоархIаш бола юкъера е юкъера специальни образовани йола а профилирующи кафедраша хьачуялaрагIа предприятей, организацей, учрежденей болхлой профессейи гIулакхийи института ректоро чIоагIъяьча перечнега хьежжа болх беш бола а нах.

Институте деша боагIараша приемни комиссе дIачулу оттаьча формагIа йола заявлени. Заявленеца дIачулу: подлинника юкъерча образованех дола документ, болх беча тIеххьарча моттигера е дешавагIачара характеристика (рекомендаци), № 086-у йолча форма медицински справка, къахьегама книжка тIара выписка (балха стаж яраша), 3х4 бустама бархI сурт. Паспортни эскаре гIулакх де декхарийла хилара документи ше дIахьокх. Заявленеш дIаийю 20 апреле денз 5 августе кхаччалца. Экзаменаш дIаэц шин хана: хьалхара ха 16 июле денз, шоллагIъяр 6 августа денз. ДIанийцараш дIаязбу 25 августе кхаччалца.

Заочни факультете дешабагIараша шиъ профильни (конкурсни) экзамен — математикеи физике, хIаьта иштта эрсий меттеи литератураи экзамен дIалу шин балла системагIа «удовлетворительнии» «неудовлетворительнии» оценка оттаергйолаш. Деша оттара луш йола экзаменаш хьаэц юкъерча юкъарча образоване школа дешара программашка хьежжа оттаьча программегIа язъяь.

Дошо (дото) медаль енна юкъера школа яьккхараша, шоаш хержача специальностагIа 1 шерал кIезигагIа боацаш болх бераша, эскаре гIулакхе бараша, тIеххьарча кхаь шера запасе мукъабалийтараша, геттара дика дийша техникум е СПТУ яьккха диплом яраша математика экзамен лу, экзамен «пхиъ» яха оценка оттаеш дIаеннараш тIехьа тIайоагIа экзаменаш дIаяла ца езаш мукъабовлийт, хIаьта «йиъ» е «кхоъ» оттаеш экзамен дIаеннараша вож экзаменаш а дIаяла еза. Уж нах 09.07; 09.09; 17.02; 29.03 йола, дукха нах эша специальносташ хургйолаш дешабоагIаш дешаоттара экзаменаш дIаяла ца езаш мукъабалийте, собеседовани ю.

Цул совгIа, заочни факультете массе специальностай хьакъехьа собеседованена тIабут ше хержача специальностага хьежжа юкъера специальни образовани йола (техникума диплом) ше Iомаяьча специальностагIа цхьан шерал кIезигагIа доацаш болх баь а бола нах.

Собеседовани еча хана экзаменаш дIаяла ца езаш мукъа ца бовлийтараши собеседованена шоай ханнахьа тIа ца баьхкараши деша дIаоттара экзаменаш дIаяла хьожабу.

Юхханьанца конкурс йоацаш заочни факультете дIаэц подготовительни отделени яьккхараш, эскаре гIулакх деш бараш, запасе бараш, правительства льготаш яраш, бой дола бераш, даьи наьнеи йоакхо йоацаш диса бераш. Деша оттара экзаменаш ца эцаш собеседовани еча хана гучадаьнначогIа дIаэц хержача специальностагIа йоагIа юкъера специальни образовани йола (техникума диплом), хержача специальностагIа цхьан шерал кIезигагIа боацаш болх беш бола нах. ДIахо юкъарча конкурсагIа дIаэц хержача специальностагIа цхьан шерал кIезигагIа доацаш болх беш бола нах, эскаре гIулакх деш бараш, укх тIеххьарча кхаь шера запасе бараш, юкъера специальнии профессионально-техническии дешара завеленеш яьха, шоаш Iомаьяр санна йола специальность хургйолаш деша оттараш.

Юхейисача моттигашка конкурсагIа дIаэц хержача специальностагIа цхьан шерал кIезигагIа боацаш болх беш бола нах.

Институте деша оттарца дувзаденна деррига дешаш приемни комиссе къоастаду.

Тха адрес: 364902, г. Грозный, ГСП-2, Революце проспект, 21, Грозненски мехкдаьтта институт, приемни комисси, телефон 2-16-15.

СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛ

ДIадахача шоаттеи кIирани деношка академика Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института спортивни зале волейболах ловзаш хьалхара моттиг яккхара маIача наьха командай яхьаш хилар. Профсоюзий ВДФСО волейболах ловзаш хьалхара моттиг яккхара юкъе дакъа лоацаш хиннача Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически института, Грозненски мехкдаьтта института, «Динамо» стадиона, АСО завода, шийтта командах котъяьнна 6 команда яр цига.

Профсоюзий ВДФСО-и просвещене Министерстваи командай вIашагIкхетар укх деношка хиннача спортивни ловзараштa юкъе керттера хилар.

Уж командаш цхьатарра счет йолаш яр. Ловзар чакхдаьлар счет 3:0 йолаш профсоюзий ВДФСО команда котъяларца тIехьарчох чемпион хилар.

* * *

Укх деношка г. Ярославле иштта чакхдаьлар волейболах дола ловзараш. Грозненски «Автомобилист» шозза лайзар Ярославлерча «Шинник» яхача командаца. «А» классагIа йолча маIача наьха командашта юкъе волейболах ловзарагIа РСФСР-е гIолла хьалхале яккхара йолча яхьашка вай волейболисташ шозза ийшар, счет 0:3, 1:3 йолаш. Белгалдаккха деза, Грозпера волейболисташ хьалха вайцига ловзача хана шозза толамаш даьха хилар.

К. ЕВЛОЕВ.

ФУТБОЛ

Укх деношка Черкесске хиннача производственни коллективашта юкъе футболах ловзарах РСФСР-е гIолла хьалхле яккхара йолча аргIанарча матче дакъа лоацаш хилар. Грозпера «Октябрьнефть» НГДУ «Нефтянник» яха команда. Вай команда котъялар счет 4:1 йолаш. Кхо тур чакхъяьнначул тIехьагIа яккха йиш йолаш хиннача 6 очкех 4 очко яьккхар «Нефтянника».

Т. ХАШАГУЛЬГОВА.

«Поиска» наькъаш

«Са Даймохк — СССР» яхача экспедице программагIа вIашагIъехка я Ачхой-Мартанерчеи Малгобекерчеи юкъерча школашкара «Поиск» яха историко-краеведчески клубаш. Уж вIашагIъехка дукха ха еце а, тоъал хIама де кхийнад цар. Шинна группо Iомадир мехка истори, де доацаш байна турпалаш, интернациональни декхар кхоачашде бахарий наькъаш лех. Дукха ха йоаццаш Малгобекерча № 4 йолча юкъерча школерча дешархоша хьийха. цига баьхка хиннаб Ачхой-Мартанерча № 18 йолча школера дешархой. Цар чIоаггIа безаме тIаийцар хьаьший.

Хьаьший шин автобусаца, ГАИ-с накъа а боахаш, городе хьачубоагIа, духьала баьхкабар хьехархой, дешархой, дуккха зизаш бе а доахкаш. Дог айденна, безаме бар хьаьший а фусам-дай а.

Хоза кийчъяьча ленински зале дIачубут хьаьший. Сцена тIа цIе байракх, цунна юхе да 6Iухой-интернационалистий сурташ. Къаьстта къаьга да — Ленина ордена кавалера, 1982 шера интернациональни декхар кхоачашдеш веннача Хачукаев Сулеймана сурт.

Ачхой-Мартанера № 4 йола юкъера школа йистеяьккха вар из. Цар клуб турпалий - интернационалист и й цIерагIа я.

Хьаьшашка моаршал хоатташ бар школа директор У. Саутиев, КПСС горкома отдела заведующи З. Заруднева, гороно болхло Н. Авдиенко, пионерий ЦIен директор Бутырина, 6Iухой-интернационалисташ: Дзагиев Микаил, Келигов Мувса, Цечоев Беслан. Цул тIехьагIа «лергйоаца цIи яьккхача новкъа» яха урок хилар. Из урок дIайолаелар пхелагIча классерча дешархочо Бекбузарова Мадинас йийшача «Хьо дийна ва, Сулейман» яхача стихотворенегара, къамаьл де дош эц хьаьшаша. «Поиск» яхача группа кулгалхочо Х. Ибрагимова дийцар шоаш деш долча балхех, С. Хачукаев деша вагIача хана из мишта хиннав. ТIаккха къамаьл дир Хачукаева нанас Саядата. Сулейманах шийна дагадоагIар дувцаш къамаьл дир М. Келигова.

МагIалбике тIем тIа байна нах боахкача каш тIа зизаш дехкар хьаьшаша, дешархоша.

З. ДОТМУРЗИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

28 МАЙ
ШОАТТА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — Документальни фильм.
8.50 — «ХIана, сендухьа».
9.20 — Документальни фильм.
9.40 — «Халкъа кхоллам».
10.10 — Фантастика мультипликаце.
10.30 — Апартеид — из расизм я.
11.00 — Дай-ноаной ди — шоатта.
12.30 — «Массанена а хIаранена а». Тюмень: социальни проблемаш. 2-гIа передача.
13.00 — «Гушдар — теша хала дар».
14.00 — Тахан — Доазув лорадерий Ди.
14.15 — Кердадараш.
14.25 — «Бовзалаш — къона кинематографисташ». «Сигале лаьтта уллача», «Лувча безам ба», «Неистовый Крейсберг».
15.40 — «Сона деза хьо, вахар». Телевизионни фотоконкурс.
15.45 — «Шераш, ноахалаш, иллеш». 2-гIа передача.
15.55 — Дунен халкъашта юкъерча вахара керттерча реданце хьагойт: «Вашингтон, декабрь 1987 ш.». Документальни фильм.
18.00 — Футбол. СССР кубок. Финал.
19.50 — «Сайхи ханахи». Скульптора Б. Эпельбаум-Марченко мастерской.
20.20 — Кубански паччахьалкхен гIазгIалкхий хора концерт.
21.00 — Ха.
22.10 — «Шоаттден сайрийна». Евровидене илле конкурс. Перерыв йолча хана (23.15)— Кердадараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Студе хьагойт: «Куранташ».
8.55 — Хержар. Э. Хемингуэй.
9.50 — «УнахцIено».
10.35 — Хьа ленински библиотека. В. И. Ленин. «Задачи Союзов молодежи».
11.20 — Iилма - довзийтара фильм.
11.35 — «Хьайбай дунен тIа».
12.35 — Новатораши консерватораши.
13.25 — Эрсий культурах йола беседаш. 5-гIа передача.
14.00 — Сага институт. Цхьоалагlа курс. «Вайна вовзаш вола саг».
15.00 — «Детективах ловзар». Телевизионни спектакль. 2-гIа выпуск.
16.05 — «Матенадаран». Документальни фильма премьера. 1-гIа фильм — «Деза ги». 2-гIа фильм — «Дикаца тхо дагадохалаш».
17.10 — Фильм-реклама.
17.15 — «Гургалг». Бераштa передача.
17.45 — «Безаме сахьат» яхача ансамбла концерт.
18.45 — «Очень важная персона». Субтитрашца художественни фильм.
19.55 — Болама кхерамзле.
20.00 — Бийса даьхъала хийла шун, бераш! «Пряникаш ваьвокхха саг». Мультфильм.
20.15 — «Машар Централни Америке: догдоахилгеи долаш дари».
20.35 — «Кинои зрители».
21.00 — Ха.
22.10 — «Кинои зрители» яхача передача дIахододар.
00.25 — Кердадараш.
00.35 — Балтийски форда мехкий доттагIлен велогонка. Финляндера передача.

29 МАЙ
КIИРАНДИ

I ПРОГРАММА

8.00, 13.55, 23.05 — Кердадараш.
8.15 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Вокхха саги городи». Документальни фильм.
9.20 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!».
11.00 — «Iуйрийнара почта». Музыкальни передача.
11.30 — «Машарах йола диалог». Американски ассоциаце ораторски искусства викалаш советски кагирхошца вIашагIкхетар.
12.30 — «Ашарий киоск».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.25 — Классически музыка езараштa.
15.30 — Хьажархой дехарца. «Лаьттара вахар». Iилма-довзийтара фильм. (Англи). 13-гIа фильм — «Саг хьакхоллар».
16.25 — Фаьлг болча хьоашалгIа. «Конек - Горбунок». Мультфильм.
18.00 — Эстрадни концерт.
«КIиранден кинозал»:
18.45 — «Маймалаша делкъийга хIама мишта дуар». Мультфильм. Документальни фильм.
19.50 — ЦТ экрана тIа духхьашха. «Храни меня, мой талисман». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Футбольни обозрени.
22.10 — Дж. Гершвина произведенешта юкъера концерт.

II ПРОГРАММА

8.00 — Зарядка е дIаотта!
8.15 — «Вай беш».
8.50 — «Дунен гонахьа». Киноальманах.
9.50 — Портреташ. М. Ю. Лермонтов. Вахареи кхолламеи оагIонаш.
10.50 — Экономически знаней лардаш. «Телеэко» яха журнал.
11.20 — «Седкъалг». Дешархошта лаьрхIа Iимал-довзийтара журнал.
12.15 — «Хьехархочун урокках...». (В. Ф. Шаталова урокаш. 2-гIа урок).
12.45 — Iилма - довзийтара фильмаш.
13.25 — Дикача наьха вахар. Владимир Михайлович Бехтерев.
14.00 — Мехка театраша хьахьокх. А. Арбузов. «Котъяьннар». Латвийски ССР Ленински комсомола цIерагIча Къоначa хьажархочун театра фильма-спектакла премьера.
16.10 — «Камера дунен чу хьеж».
17.05 — «Илли оал, халхаювл» «Чепена». г. Орджоникидзера передача.
17.35 — Документальни фильм.
18.05 — «Теникий театра дуне». 1-гIа передача.
18.55 — Документальни фильм.
19.10 — Телевизионни абонемент. Исполнительски искусствах. М. Плетневца вIашагIкхетар. 6-гIа передача.
Перерыве (20.00) — Бийса даьхъала хийла шун, бераш! «Малх бий хьа?». Мультфильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — ДоттагIий экран. «Боабашка оттаяь боанг». Художественни фильм. (ЧССР).
23.05 — Балтийски форда мехкий доттагIлен велогонка. Финляндера передача.
23.20 — Кердадараш.

30 МАЙ, ОРШОТ
ОРШОТ

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — Футбольни обозрени.
9.05 — «Храни меня, мой талисман». Художественни фильм.
10.15, 15.30, 17.15 — Кердадараш.
10.25 — М. И. Глинка. Романсаш. Фильм-концерт.
15.45 — «Пятилетка: гIулакхаши нахи». Документальни фильмай премьера: «Тхо шахтераш да», «Таханарча денна...».
16.35 — Бурятски АССР «Байкал» яхача иллеи халхареи паччахьалкхен ансамбла концерт.
17.20 — «Бераш — XXI бIаьшерен творецаш». Советскии американскии дешархой вIашагIкхетар.
18.05 — Мультфильм.
18.15 — СибарегIен лаьтта. «Фе хила: Ямал». 2-гIа передача.
18.45, 23.15 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Философски беседаш.
20.00 — «Юбилей хургъяц». СССР халкъа артиста А. А. Гончарова творчески портрет.
21.00 — Ха.
22.00 — СССР халкъа артистах А. А. Гончаровх йолча передача дIахододар.
23.25 — Джазови музыка концерт. Солисташ: Дайана Рива (вокал), Пол Хорн (флейта). (США).

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Дахаш да дунен тIа илли». Пятигорскера передача.
8.45 — Документальни фильм.
9.00 — Итальянски мотт.
9.30 — Режиссер Борис Загряжский.
10.30 — Фильм — бераштa. «Приключения Тома Сойера». 1-гIа сери.
11.45 — Документальни фильм.
12.05 — «США музеяшкара живописа шедевраш».
12.35, 23.05 — Кердадараш.
12.40 — Документальни фильм.
13.00 — «Обрыв». Субтитрашца художественни фильм. 1—2-гIа сереш.
17.15 — Кердадараш (нохчий меттала).
17.20 — Фильм.
17.50 — «ЦIера духьалъовттараш». Советски пожарни охрана 70 шу дизара хетаяь.
18.00 — Документальни фильм.
18.10 — Патриоташ - интернационалисташ кхебеш (нохчий меттала).
18.20 — Арендни подряд — дикача хьалага бода никъ.
18.50 — Йоазонхочун М. Лукина 75 шу дузаш. «Как слово наше отзовется».
19.15 — «Нохч - ГIалгIайче». Информационни программа.
19.30 — Республикански музыкальни училища камерни оркестра концерт.
20.00 — Бийса даьхъала хийла шун, бераш! «Кржемилеки Вахмуркаи». Мультфильм. (ЧССР).
20.15 — Реклама.
20.20 — «Кусково». Документальни фильм.
20.30 — «Ашарий киоск».
21.00 — Ха.
22.00 — «Легенда о княгине Ольге». Художественный фильм. 1-гIа сери.
23.15 — Балтийски форда мехкий доттагIлен велогонка. Таллинера передача.

РАДИО

28 МАЙ
ШОАТТА

17.35 — Позывнеш. Музыка (нохчий меттала).
7.50 — Передачай программа.
7.55 — 8.00 — Объявлени.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — Советаши вахари (нохчий меттала).
10.40 — РадиоладувгIараштa жоп лу Грозненски горисполкома капитальни гIишлон управлене начальника О. В. Данченкос.
11.00 — Школьни глобус.
11.20 — Музыка.
11.30 — 12.00 — Ахканара маршруташ.
12.30 — СалоIа минуташ (нохчий меттала).
12.50 — 13.15 — Илли оал Бетельгириев Хьусена.
15.15 — Хьадоладенначара денз вай деношка кхаччалца.
16.10 — Музыка (нохчий меттала).
16.15 — 17.00 — «Кавказа Iуйренаш».
18.00 — 19.00 — Музыкальни почта (гIалгIай меттала).

29 МАЙ
КIИРАНДИ

7.45 — Позывнеш. Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш. Хаоттам.
8.25 — 9.00 — «Шоана дукхаезаш йола ашараш».
11.20 — 12.00 — КIиранден музыкальни программа.
15.15 — 15.30 — XIX партийни конференце делегат Д. Дарсигова (гIалгIай меттала).
16.00 — Литературни Нохч-ГIалгIайче.
16.30 — «Къона смена (нохчий меттала).
16.45 — 17.00 — Дагестана ашараш (нохчий меттала).
18.00 — 19.00 — Ашараш езараштa. Концерт (нохчий меттала).

30 МАЙ
ОРШОТ

7.45 — 8.00 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала). Хаоттам.
8.15 — Передачай программа.
8.20 — «Истоэи лорадераш». СССР архивни гIулакха 70 шу дизарга.
8.30 — Iилма-производствана.
8.40 — 9.00 — Музыка.
9.15 — 10.00 — Концерт.
15.15 — «Кагирхойи хан» (нохчий меттала).
15.35 — 15.45 — Музыка.
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Микрофона хьалхашка Нохч - ГIалгIай радио а телевидене а ансамбли цун солисташи.
16.30 — «Саг лакхенга гIерт». М. Ахмадова повеста тIара оагIонаш (нохчий меттала).
16.45 — 17.00 — Музыка.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — Хоамаш.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА, 28 МАЙ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 10.00. «Книжнай полка-88» — яхача книжка XI республикански цIей. 17.00. № 2 йолча берий музыкальни школа дешархой концерт. 19.00. Грозненски гарнизона «Гвардеец» яхача клуба иллеши халхараши.

«Красный молот» завода ДК. 11.00. Iарбий мотт Iомабу оаха. 15.00. Берий бальни халхар Iомадеча кружоко хьех. 15.00. Бешамаш езарий клуб. 16.00. Деловойи Маяковскеи цIерагIча а улицай цIей. 17.00. Английски мотт Iомабара кружок. 17.30. «Медицина унахцIено лорая ра ха тIа» яха кинохьокхар. 18.30. Кагирхой салаIара сайре.

ЦхьоалагIа мая цIерагIара беш. 16.00. Первомайски улица цIей. ГНИ- творчески коллективай клуба выступленеш. Дискотека.

4-ча микрорайона агитмайда. 17.00. Микрорайонашка бахача наьха цIей. ЧИГУ ДК художественни самодеятельноста выступлени.

№ 19 йола юкъера школа. 17.00. Х. Нурадилова, И. Гурина цIерагIчеи Лабораторнии улицай цIей. ТТУ клуба художественни самодеятельноста выступлени.

«Октябрьнефть» НГДУ стадион. 17.00. Футболах ловзаш РСФСР-е хьалхара моттиг яккхара физически культура командай яхьаш. «Нефтяник» (Грозный) — «Автомобилист» (Махачкала).

С. Орджоникидзе цIерагIара стадион. 15.00. Нохч-ГIалгIай АССР-а яйгача атлетика чемпионат.

Стадион «Локомотив». 17.00. Нохч - ГIалгIайн АССР-а футболах ловзара чемпионат. «Монтажник» — «Локомотив».

Гороно СДЮСШОР стадион. 17.00. Футболах ловзара Нохч - ГIалгIайн АССР чемпионат. ГНИ— ЧИГПИ.

КIИРАНДИ, 29 МАЙ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 17.00. №№ 7, 8 йолча берий музыкальни школай концерт. 19.00. Химикай ДК художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цIерагIара культуран салаIарен парк. Химически промышленноста коллектива салоIа ди. 6.00. «УнахцIено» яха клуб. 11.00. «Сакъердам» яха къаман халхар дезачарна. 12.00. «КIай ладья» яха шахматни клуб. 17.00. Нохч - ГIалгIай госфилармоне симфонически оркестра концерт. 20.30. Хроникально - документальни фильмаш.

В. И. Ленина цIерагIара ДК. 10.00. Химика денна хетадаь наха сакъердар. 16.00. № 2 йолча ДМШ отчетни концерт. 17.00. «Дезали быти» яхача фильмай фестиваль. 19.30. 30 шу совгIа даьнначарна лаьрхIа салоIа сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIара ДК. 14.00. «Конача краевед» яха клуб. Города историех фу хов хьона? 15.00. «Къона ленинец» яха берий кинотеатр. 15.00. «Музыкаи халхарийи дунен тIа» яха тематически сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 11.00. Игротека. 12.00. «Мультик» яха клуб.

Химикийн ДК. 10.30. «Машар боккхийчарна эш, машар бераштa эш» яха утренник. 11.00. «Ровестник» яха берий кинотеатр. 17.45. «Халкъа боахама хими эш» яха беседа.

Просвещене болхлой цIа. 11.00. Музыка цIей. Берий музыкальни кружока сакъердамаш чакхдоалаш ду концерт. 15.00. Къаман халхара кружоко хьех. 18.00. Кагирхой халкъа театра спектакль. Ю. Яковлев. «Вне игры».

С. Орджоникидзе цIерагIара стадион. 10.00. Нохч-ГIалгIай АССР-а яйгача атлетика чемпионат.

Гороно СДЮСШОР стадион. 12.00. Нохч - ГIалгIай АССР-а футболах ловзара чемпионат. «Даймохк» — «Агропром».

Черноречье поселка стадион. 15.00. Нохч - ГIалгIай АССР-а футболах ловзара чемпионат. «Химик» — «Строитель».

1 Мая цIерагIча колхоза стадион. 14.00. Нохч-ГIалгIай АССР-а футболах ловзара чемпионат. «Дружба» — «Динамо».

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктохкама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-53-12, 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-53-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерен, шоаттей деношка

СФ05167. «Грозненски рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1842.